

Ipsos

MINISTARSTVO RADA
I MIROVINSKOGA SUSTAVA

Istraživanje napretka mjenenog dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim
ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a za

2017. godinu

Završno izvješće

Izrada ovog izvješća financira se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali
Europskog socijalnog fonda. Stavovi izneseni u ovom izvješću predstavljaju stavove nezavisnih
stručnjaka i ne nužno službeno mišljenje Ministarstva rada i mirovinskoga sustava.

Zagreb, srpanj 2018.

Sadržaj

1. Uvod.....	3
1.1 Izvršni sažetak	4
1.2 Executive summary in English.....	10
2. Ciljevi i svrha istraživanja	16
3. Metodologija istraživanja	17
3. Projektne aktivnosti i rezultati.....	19
3.1 Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka	20
3.3 Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje.....	25
3.4 Izrada prijedloga metodologije uzorka	29
3.5 Realizirani uzorak za 1. dio istraživanja.....	33
3.6 Metoda prikupljanja podataka	35
4. Analiza i interpretacija prikupljenih podataka	41
4.1 Rezultati istraživanja o dugoročnijim pokazateljima postignuća na tržištu rada.....	42
4.2 Rezultati istraživanja o zadovoljstvu sudjelovanjem u projektu	46
5. Financijsko izvješće.....	73
6. Zaključne napomene	74
Prilog 1. – Popis relevantnih dokumenata	75
Prilog 2. – Rezultati prikazani na razini pojedinog sudionika (mikropodaci) u Excel formatu	76

1. Uvod

U ovom dokumentu naveden je pregled svih aktivnosti provedenih kroz projekt „Evaluacija napretka mjerena dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za Inicijativu za zapošljavanje mladih (u daljnjem tekstu: IZM) i za Europski socijalni fond (u daljnjem tekstu: ESF) za 2017. godinu“, kojeg su u partnerstvu proveli Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i agencija Ipsos.

Dokument sadrži kratak opis postignuća, opis provedenih aktivnosti, pripadajuće neposredne rezultate provedbe i s njima povezane preporuke te financijsko izvješće.

Projekt „Evaluacija napretka mjerena dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za Inicijativu za IZM i za ESF za 2017. godinu“ odvija se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. (u daljnjem tekstu: OP ULJP). Projekt se provodi u skladu s Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014. – 2020. Evaluacijski plan izradilo je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Upravljačko tijelo OP ULJP-a 2014. – 2020., a pri izradi Evaluacijskog plana uzelo je u obzir iskustvo izrade i provedbe Evaluacijskog plana za Operativni program Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013. (u daljnjem tekstu: OP RLJP) (prema Evaluacijski plan OP ULJP-a 2014. – 2020., prosinac 2015., Zagreb).

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Upravljačko tijelo OP ULJP-a 2014. – 2020. ima obvezu izvještavanja o rezultatima intervencija ESF-a te IZM-a mjenim dugoročnijim pokazateljima rezultata. U svrhu ispunjavanja obveza izvještavanja proveden je projekt „Evaluacija napretka mjerena dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za Inicijativu za IZM i za ESF za 2017. godinu“, a ovaj dokument čini Završno izvješće tog projekta.

1.1 Izvršni sažetak

Opći cilj istraživanja napretka mjenenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2017. godinu je izvještavanje na godišnjoj razini i prema rokovima zadanim Uredbom (EU) br. 1304/2013 te pružanje odgovora na pitanja o ostvarenju ciljeva ESF projekata u kontekstu statusa sudionika ESF-a po izlasku iz projektnih aktivnosti.

Specifični cilj je primjena metodologije, razvijene tijekom provedbe „Istraživanja napretka mjenenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu“, za utvrđivanje reprezentativnog uzorka i na temelju iste, provedba terenskog dijela istraživanja te obrada i analiza podataka kako bi se utvrdili pokazatelji dugoročnih rezultata za koje su utvrđene ciljne vrijednosti u OP ULJP-u za IZM i ESF intervencije za sve sudionike izašle iz operacija između 1. srpnja 2016. i 30. lipnja 2017. godine, a koje Upravljačko tijelo za navedeni Operativni program ima obvezu pratiti i o njima izvještavati.

Dodatno, cilj je i prikupljanje informacija o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu, njihovom položaju te utjecaju projektnih aktivnosti za unaprjeđenje vještina sudionika i/ili sudjelovanje u daljnjim obrazovnim aktivnostima.

Istraživanjem su obuhvaćeni sudionici iz:

- prioritetne osi 1. Zapošljavanje
- investicijskog prioriteta 8.ii IZM Održiva integracija mladih na tržište rada (IZM), posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade
- specifičnog cilja 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju

- prioritetne osi 3. Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- investicijskog prioriteta 10.iii. Povećanje jednakog pristupa cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju, unapređenje znanja, vještina i kompetencija radne snage, promicanje fleksibilnih načina učenja, između ostalog profesionalnim savjetovanjem i potvrđivanjem stečenih kompetencija
- specifičnog cilja 10.iii.1 - Unapređenje pristupa kvalitetnom obrazovanju na pred-tercijarnim razinama za učenike iz skupina u nepovoljnom položaju
- projekta „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“

U okvir uzorka također su bili uvršteni i sudionici iz specifičnog cilja 8.ii.1 ESF - Povećanje zapošljavanja i integracije na tržište rada dugotrajno nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju (investicijskog prioriteta 8.ii ESF, prioritetne osi 1. Zapošljavanje), te sudionici iz specifičnog cilja 9.iv.2 - Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstucionalizacije (investicijskog prioriteta 9.iv, prioritetne osi 2. Socijalno uključivanje). Ukupan broj sudionika u ovim dvama skupinama je bio vrlo mali te iz tih dviju skupina u sklopu ovog istraživanja nije anketiran niti jedan ispitanik.

Podaci su prikupljeni u dva dijela istraživanja:

- 1. dio istraživanja - u kojem je prioritet bio prikupljanje podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata (ali su također prikupljeni i podaci o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu)
- 2. dio istraživanja - namijenjen prikupljanju podataka o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu.

U Tablici 1. prilažemo sažete zaključke i (tamo gdje su primjenjive) preporuke koji se temelje na rezultatima ovog istraživanja. Napomenimo da preporuke u vezi s metodom prikupljanja podataka te metodologijom uzorka navedene u Završnom izvješću „Istraživanja napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu,„ smatramo općenito primjerenima ali ih ovdje nismo ponovno navodili.

Tablica 1. Sažetak zaključaka i preporuka

	Sažetak/Zaključak	Preporuka
Baza podataka o sudionicima	<ul style="list-style-type: none"> - Baza sadrži informacije o zajedničkim pokazateljima statusa na tržištu rada, dob, spol, županiju, ulazni i izlazni datum sudionika. - Baza ne sadrži naziv konkretnog projekta preko kojega su sudionici bili uključeni u ESF operacije. - Baza ne sadrži informaciju o nositelju konkretnog projekta tj. naziv nositelja projekta. - U bazi ne postoji indikator koji označava svojstvo u kojem sudionik sudjeluje u projektu. - Za sudionike iz specifičnog cilja 9.iv.2 ne postoji podatak o vrsti invaliditeta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati potpunost i točnost kontakt podataka sudionika njihovim ažuriranjem u trenutku izlaska sudionika iz operacije, a najkasnije u trenutku popunjavanja Obrasca 2. (u nadležnosti nositelja projekta/korisnika i pod nadzorom Posredničkog tijela razine 2). - Dodati u bazu naziv konkretnog projekta te naziv nositelja projekta preko kojega su sudionici bili uključeni u ESF operacije. - Dodati u bazu indikator koji označava svojstvo u kojem sudionik sudjeluje u projektu (npr. u slučaju specifičnog cilja 9.iv.2 je li sudionik osoba s invaliditetom ili osobni asistent osobe s invaliditetom ili u slučaju specifičnog cilja 10.iii.1 je li sudionik učenik s teškoćama u razvoju ili pomoćnik u nastavi/ stručni komunikacijski posrednik). - Za sudionike iz specifičnog cilja 9.iv.2, dodati u bazu podatak o vrsti invaliditeta sudionika (podatak relevantan za planiranje načina prikupljanja podataka od sudionika iz ove skupine).
Veličina uzorka	<ul style="list-style-type: none"> - Potrebni odaziv na sudjelovanje u istraživanju vrlo visok kako bi veličina uzorka dosegla (prema smjernicama Europske komisije) preporučene vrijednosti razine pouzdanosti od 95% i statističke pogreške uzorka do 2%. 	<ul style="list-style-type: none"> - U okvir uzorka za anketno istraživanje uvrstiti samo one sudionike za koje podaci o dugoročnijim pokazateljima rezultata nisu dostupni u relevantnim registrima različitih institucija (uključujući i institucije koje vode evidenciju sudionika programa stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja). - Procijeniti vjerojatnost postizanja zadanih odaziva.

<p>Odaziv na sudjelovanje u istraživanju</p>	<ul style="list-style-type: none"> - U skupini sudionika IZM operacija specifičnog cilja 8.ii.1 IZM, postignut je odaziv od 11%, a pripadajuće granice statističke pogreške ukupnog uzorka iznose +/- 5,0%. - U skupini sudionika ESF operacija specifičnog cilja 10.iii.1, pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika, postignut je odaziv od 32%, a pripadajuće granice statističke pogreške ukupnog uzorka iznose +/- 4,1%. - U skupini sudionika ESF operacija specifičnog cilja 10.iii.1, roditelja/skrbnika odaziv je bio 22%, a granice statističke pogreške ukupnog uzorka +/- 5,4%. - Relativno manji postignuti odazivi na sudjelovanje u istraživanju po referentnim populacijama (i posljedično veće granice statističke pogreške uzorka), ne omogućuju precizniju procjenu zajedničkih pokazatelja ostvarenja na tržištu rada u tim referentnim populacijama. - Odazivi odnosno ukupne veličine uzoraka prihvatljivi su za analizu odgovora na pitanja o zadovoljstvu sudjelovanjem u projektu na ukupnom broju ispitanika svakog od uzoraka. 	<ul style="list-style-type: none"> - U svrhu povećanja vjerojatnosti odaziva na sudjelovanje u istraživanju, preporuka je sudjelovanje u istraživanju i formalno učiniti obveznim za sudionike projekta. Ukoliko to nije moguće, poželjno je sudionike informirati o istraživanju i njegovoj svrsi već pri ulasku u projektnu aktivnost, zatim pri izlasku iz projektne aktivnosti (odnosno u vrijeme popunjavanja Obrasca 2) najaviti istraživanje sudionicima, upoznati ih sa sadržajem pitanja koja će im biti postavljena te ih unaprijed zamoliti da pristanu na anketiranje kada budu kontaktirani. - Uslijed ograničene mogućnosti generaliziranja dobivenih rezultata odnosno zaključivanja o stvarnim vrijednostima dugoročnih pokazatelja u pojedinoj referentnoj populaciji sudionika, preporučeno je dobivene rezultate prvenstveno tretirati kao informativne i orijentacijske, a ne kao polazište za zaključivanje o udjelima zaposlenih sudionika odnosno sudionika s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja u referentnim populacijama. - Poseban oprez potreban pri donošenju odluka koje dugoročno mogu imati negativni utjecaj po sudionike u budućim operacijama (npr. smanjenje ili preraspodjela novčanih, organizacijskih i ljudskih resursa).
--	---	---

<p>Zadovoljstvo projektom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sudionici IZM operacija iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM većinom pozitivno ocjenjuju projekt u kojem su sudjelovali, nešto manje su zadovoljni procedurama dok doprinos projekta povećanju zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih smatraju osrednjim. Dio sudionika smatra da se projektom iskorištavaju mlade osobe, da projekt umjesto zapošljavanja rezultira vraćanjem u nezaposlenost te se stoga njihov status na tržištu rada sudjelovanjem u projektu zapravo pogoršava. - Sudionici ESF operacija iz specifičnog cilja 10.iii.1 iz skupine pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika općenito pozitivno ocjenjuju projekt. - Pomoćnici u nastavi/stručni komunikacijski posrednici većinom su zadovoljni postojećim procedurama i edukacijom za obavljanje tog posla, svjesni su doprinosa projekta unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju općenito te važnosti njihovog osobnog doprinosa postignućima učenika s teškoćama u razvoju kojemu su bili pomoćnici. - Međutim, pomoćnici u nastavi/stručni komunikacijski posrednici nisu u potpunosti uvjereni da je njihov rad dovoljno priznat i cijenjen kao nešto što doista pomaže i što poboljšava kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa. Takav dojam da rad pomoćnika u nastavi nije dovoljno cijenjen u još većoj mjeri iskazuju roditelji/skrbnici učenika s teškoćama u razvoju. Navedeno upućuje na zaključak da se priznanje važnosti rada pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika očekuje 	<ul style="list-style-type: none"> - U odnosu na sudionike IZM operacija iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM, vjerojatno su moguće i dodatne prilagodbe već postojećih mjera za poticanje zapošljavanja mladih (npr. skraćivanje trajanja sudjelovanja). U tu svrhu bilo bi poželjno osmisliti sustav kontinuirane evaluacije i prilagodbe mjera koji bi barem donekle mogao pratiti dinamiku promjena na tržištu rada. - U odnosu na sudionike ESF operacija iz specifičnog cilja 10.iii.1, pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika, osim reguliranja edukacije, obveza te formalnog statusa unutar odgojno-obrazovnog sustava (posebnim pravilnikom u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja), poželjna bi bila i promjena ka sigurnijim oblicima zapošljavanja barem onih osoba s višegodišnjim iskustvom rada na poslu pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika. - Općenito, za sve operacije OP ULJP-a poželjno bi bilo omogućiti prikupljanje povratnih informacija (prigovora, pohvala, napomena, itd.) od strane svih dionika operacija (od krajnjih korisnika, sudionika, preko predstavnika nositelja projekata, Posredničkih tijela razina 1 i 2). Analizom takvih informacija mogao bi se dobiti uvid u potencijalne probleme te osmisliti intervencije u svrhu njihova rješavanja još tijekom trajanja operacija/projekata. - Podatke o zadovoljstvu projektom poželjno bi bilo prikupljati od sudionika u trenutku njihova izlaska iz projekta odnosno u trenutku popunjavanja Obrasca 2. - S obzirom na očekivani veći broj sudionika operacija OP ULJP-a idućih godina, prikupljanje podataka anketnim istraživanjem planirati kroz dulje vremensko razdoblje (od barem 3 mjeseca), a sam početak prikupljanja podataka poželjno bi bilo pomaknuti što bliže početku kalendarske godine u kojoj se evaluacija provodi.
-------------------------------	--	---

	<p>prvenstveno od strane samog obrazovnog sustava. Dio sudionika pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika smatra da posao koji obavljaju zaslužuje specijaliziranu edukaciju, regulaciju statusa posebnim pravilnikom te zapošljavanje (tj. radni odnos na neodređeno).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sudionici ESF operacija iz specifičnog cilja 10.iii.1 iz skupine roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju općenito daju vrlo pozitivnu ocjenu projektu osiguravanja pomoćnika u nastavi. - Pozitivna ocjena projekta od strane roditelja/skrbnika odražava se kako u ocjeni zadovoljstva procedurom samog projekta, tako i u ocjeni rada pomoćnika u nastavi za koji smatraju da doprinosi unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju dok svoje iskustvo s radom pomoćnika u nastavi ocjenjuju vrlo pozitivnim. - Stavovi roditelja/skrbnika donekle su podijeljeni u odnosu na razinu educiranosti/stručne osposobljenosti pomoćnika u nastavi za rad s učenicima s teškoćama u razvoju pri čemu ih polovina smatra da ta razina nije dovoljna, a nešto više od trećine da jest.	
--	--	--

1.2 Executive summary in English

The overall objective of the survey is to monitor longer-term result indicators of quantified targets set by Youth Employment Initiative (YEI) and European Social Fund (ESF) based on a representative sample of 2016 ESF programme participants that have to be reported annually according to Regulation (EU) No. 1304/2013 and to provide answers to questions on the achievement of ESF project objectives in the context of ESF participant's status.

The specific objective of the survey is to apply methodology for determining representative sample, developed during "The survey of longer-term result indicators of quantified targets set by Youth Employment Initiative (YEI) and European Social Fund (ESF) based on a representative sample of 2016 ESF programme participants", and based on that methodology, to conduct fieldwork, data processing and data analyses to determine longer-term result indicators of quantified targets for YEI and ESF Operational Programme "Efficient Human Resources" 2014-2020 for all participants who left operation from July 1st 2016 to June 30th 2017 that the Managing Authority has the obligation to monitor and report about.

Additionally, the aim is also to gather information on project participants' satisfaction, their position and the impact of project activities for participants' skills improvement and / or participating in further educational activities.

The research includes the participants from:

- Priority axis 1 Employment

Investment priority 8.ii YEI - Sustainable integration into the labour market of young people (YEI), in particular those not in employment, education or training (NEETs), including young people at risk of social exclusion and young people from marginalised communities, including through the implementation of the Youth Guarantee;

Specific objective 1 - Increase employment and rapid integration of NEETs via YEI into the labour market

- Priority axis 3 Education and lifelong learning
- 10.iii - Enhancing equal access to lifelong learning for all age groups in formal, non formal and informal settings, upgrading the knowledge, skills and competences of the workforce, and promoting flexible learning pathways including through career guidance and validation of acquired competences
- Specific objective 1 - Improving access to education for disadvantaged students at pre-tertiary level
- Project „Providing teaching assistants and professional communication mediators for disadvantaged students in primary and secondary education institutions"

Participants from Specific objective 8.ii.1 ESF - Increase employment and integration of long-term unemployed NEETs into the labour market (Investment priority 8.ii ESF, Priority axis 1 Employment) and from Specific objective 9.iv.2 - Improving access to high-quality social services, including support to the shift from institutional to community care (Investment priority 9.iv, Priority axis 2 Social inclusion), were also included in sample frame. The total number of participants in these two groups was very small so, despite the efforts, none participant from these two groups was surveyed within this study.

Data was collected in two parts of the study:

- Part 1 of the survey - in which the priority was to collect data on longer-term result indicators of labour market outcomes (but, data on satisfaction with the programme were collected, too)
- Part 2 of the survey - intended for gathering data on participants satisfaction with the programme

In Table 1 are summarised conclusions and (where applicable) recommendations based on the results of this research. Note we consider the recommendations regarding the data collection method and sample methodology specified in the Final Report of “The survey of longer-term result indicators of quantified targets set by Youth Employment Initiative (YEI) and European Social Fund (ESF) based on a representative sample of 2016 ESF programme participants” project, generally appropriate but we have not stated them here again.

Table 1. Summarised conclusions and recommendations

	Summary/Conclusion	Recommendation
Participant data base	<ul style="list-style-type: none"> - Data Base contains information about common indicators of labour market situation, age, gender, county, enter and exit date for participants. - Data Base does not contain the name of a specific project through which the participants were involved in the ESF operations. - Data Base does not contain information about the specific project operator i.e. project operators' name. - There is no indicator in the database of the role in which the participant participates in the project. - For participants from the specific objective 9.iv.2 there is no information on the type of their disability. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ensure completeness and accuracy of participant's contact information by updating them in the moment of leaving the operation and at the latest when they fill Form 2. (in jurisdiction of project operator/beneficiary and under supervision of Level 2 Intermediate body). - Add to the data base the name of the specific project through which the participants were involved in ESF operations as well as project operators' name. - Add to the base the indicator that indicates the role in which the participant participates in the project (e.g. for participants from a specific objective 9.iv.2 whether the participant is a person with disability or a personal assistant of a person with disability or for participants from a specific objective 10.iii.1 whether the participant is pupil with development difficulties or a teaching assistant for pupils with development difficulties / professional communication mediator). - For participants from the specific objective 9.iv.2, add to the data base the information on the type of participants' disability (information relevant for planning the data collection method for participants from this group).
Sample size	<ul style="list-style-type: none"> - Needed survey response rate is very high for sample size to reach (according to the European Commission guidelines) recommended values of confidence level of 95% and margin of error of 2%. 	<ul style="list-style-type: none"> - Only those participants whose longer-term result indicators are not available in relevant registers of different institutions (including institutions that keep track of participants of the qualification, an apprenticeship or a traineeship programmes) should be included in the survey sample frame. - Estimate probability of reaching needed response rates.

<p>Survey response rates</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Achieved response rate in the participants from the specific objective 8.ii.1 YEI group was 11%, with the total sample margin of error of +/- 5,0%. - Achieved response rate in the participants from the specific objective 10.iii.1, teaching assistants for pupils with development difficulties / professional communication mediators group, was 32%, with the total sample margin of error of +/- 4,1%. - Achieved response rate in the participants from the specific objective 10.iii.1, parents / caregivers of pupils with development difficulties group, was 22%, with the total sample margin of error of +/- 5,4%. - Relatively lower response rates achieved for the reference populations (and consequently larger margin of errors), do not allow estimation of the common labour market status indicators with greater precision for that reference populations. - Response rates or total sample sizes are acceptable for data analysis of the answers to questions about satisfaction with the project, if the data analysis is based on the total number of respondents within each sample. 	<ul style="list-style-type: none"> - In order to increase the likelihood of survey participation, the recommendation is to formally make survey participation mandatory for project participants. If this is not possible, it is desirable to inform the participants about the survey and its purpose when entering the project activity, then in the moment of leaving the project activity (i.e. when they fill Form 2) announce the survey to the participants, inform them of the content of the questions they will be asked and ask them in advance for interview consent when they will be contacted. - Due to limited possibilities of generalizing the results obtained, that is to infer about the real values of longer-term indicators in a particular reference population, it is recommended that the obtained results should primarily be treated as informative and orientational, rather than as a starting point for the conclusion on the proportions of the employed participants or participants with an improved labour market situation six months after leaving, in reference populations. - Particular caution is needed in decision making that may have a negative impact on participants in future operations (e.g. reduction or redistribution of money, organizational and human resources).
<p>Satisfaction with the project</p>	<ul style="list-style-type: none"> - YEI participants from the specific objective 8.ii.1 YEI, mostly evaluated the project as positive, they were somewhat less satisfied with the project procedures, while the project's contribution to increase employment and rapid integration of unemployed young people into the labour market, was considered mediocre. A part of the participants believe that the project exploits young people, that the project instead of employment results in a return to unemployment and hence their status in the 	<ul style="list-style-type: none"> - Regarding the YEI participants from the specific objective 8.ii.1 YEI, there is perhaps possibility for additional adjustments of already existing measures for employment of young people (e.g. shortening the duration of participation). For this purpose, it would be desirable to devise a system of continuous evaluation and adaptation of measures that could, at least to some extent, follow the dynamics of labour market changes. - Regarding the YEI participants from the specific objective 10.iii.1, teaching assistants for pupils with development difficulties / professional communication mediators, besides the regulation of education, responsibilities and formal status within the educational system (by a special rulebook within the competence of the Ministry of Science and

	<p>labour market by participating in the project is actually worsening.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ESF participants from the specific objective 10.iii.1, teaching assistants for pupils with development difficulties / professional communication mediators group, in general, evaluate project positively. - Teaching assistants for pupils with development difficulties / professional communication mediators are mostly satisfied with the existing procedures and education for doing this job, they are aware of the contribution of the project to improving access to quality education for pupils with developmental difficulties in general and the importance of their personal contribution to the achievements of the pupil with developmental difficulties. - However, teaching assistants are not fully convinced that their work is sufficiently acknowledged and appreciated as something that really helps and improves the quality of the educational process. The impression that the work of teaching assistant is not sufficiently appreciated is even more expressed by the parents / caregivers of the pupils with developmental difficulties. The aforementioned suggests that recognition of the importance of the teaching assistant work is expected primarily by the education system itself. A part of the participants teaching assistants for pupils with development difficulties / professional communication mediators believe that the job they perform deserves specialized education, regulation of status by a special rulebook, and permanent employment (employment 	<p>Education), the change towards forms of higher employment security would be desirable, at least for those with many years of work experience in the teaching assistants for pupils with development difficulties / professional communication mediators job.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Generally, for all OP EHR operations, it would be advisable to allow collecting feedback (complaints, praise, remarks, etc.) by all stakeholders (from end users, participants, through project operator representatives, to Level 1 and 2 Intermediate bodies). By analysing such information, it would be possible to gain insight into potential problems and to devise interventions for solving them even during the course of the operations / projects. - Data on satisfaction with the project would preferably be collected from the participants in the moment of leaving the operation or when they fill Form 2. - Given the expected increase in number of OP EHR operations' participants in the coming years, survey data collection should be planned for a longer period of time (at least 3 months), and the beginning of data collection would preferably be moved as close to the beginning of calendar year in which the evaluation is carried out.
--	--	---

	<p>relationship of indefinite duration).</p> <ul style="list-style-type: none"> - ESF participants from the specific objective 10.iii.1, parents / caregivers of pupils with developmental difficulties generally evaluate the project of providing teaching assistants very positively. - The positive assessment of the project by the parents / caregivers is reflected in the assessment of the satisfaction with the project procedure as well as in the evaluation of the teaching assistant's work for which they consider to contribute to the improvement of access to quality education for pupils with developmental difficulties and also they evaluate very positively their experience with the work of the teaching assistant. - Attitudes of parents / caregivers are somewhat divided in relation to the level of education / vocational training of teaching assistant for work with pupils with developmental difficulties, where half of them think this level is insufficient while slightly more than one third think that it is sufficient.	
--	---	--

2. Ciljevi i svrha istraživanja

Provedba ESF-a u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je Ministarstva rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačkog tijela te se od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji do danas odvija putem dva ključna programska dokumenta: OP RLJP 2007.-2013. i OP ULJP 2014.-2020.

Osnovni je cilj OP ULJP-a 2014.-2020. pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Republici Hrvatskoj. Njegova je ukupna vrijednost 1,85 milijardi eura, od čega se 1,58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz IZM.

Upravljačko tijelo za OP ULJP 2014.-2020., prema Uredbi 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine, ima obvezu izvještavanja o rezultatima intervencija ESF-a i IZM mjerenim dugoročnijim pokazateljima rezultata.

Imajući u vidu specifičnost izvještavanja o dugoročnijim pokazateljima koji prate status sudionika šest mjeseci po završetku sudjelovanja te ovisno o tome postoje li ili ne zadane ciljne vrijednosti za predmetne pokazatelje, Upravljačko tijelo će o navedenom izvještavati Europsku komisiju u dva vremenska okvira:

- Na godišnjoj razini za dugoročne zajedničke i specifične pokazatelje rezultata OP ULJP-a za koje postoje ciljne vrijednosti temeljem referentnog pokazatelja ostvarenja.
- U 2019. godini za referentnu populaciju sudionika koji su izašli iz operacije do 30. lipnja 2018. godine te u završnom izvješću 2025. godine za referentnu populaciju sudionika koji su izašli iz operacije u razdoblju od 1. srpnja 2018. do 31. prosinca 2018., odnosno do 31. prosinca 2023. (ESF).

Evaluacijski plan koji predstavlja okvir za provedbu evaluacija i evaluacijskih aktivnosti OP ULJP-a 2014.-2020., usvojen je i odobren od strane Odbora za praćenje OP ULJP-a. U svrhu ispunjavanja obveza izvještavanja, evaluacijskim planom predviđen je pristup evaluacije praćenja i napretka temeljem reprezentativnog uzorka.

Opći cilj istraživanja napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2017. godinu je izvještavanje na godišnjoj razini i prema rokovima zadanim Uredbom (EU) br. 1304/2013 te pružanje odgovora na pitanja o ostvarenju ciljeva ESF projekata u kontekstu statusa sudionika ESF-a.

Specifični cilj ovog istraživanja je primjena metodologije, razvijene tijekom provedbe Istraživanja napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu, za utvrđivanje reprezentativnog uzorka, i na temelju iste, provedba terenskog dijela istraživanja te obrada i analiza podataka kako bi se utvrdili pokazatelji dugoročnih rezultata za koje su utvrđene ciljne vrijednosti u OP ULJP 2014.-2020. za IZM i ESF intervencije za sve sudionike koji su izašli iz operacija između 1. srpnja 2016. i 30. lipnja 2017. godine.

Dodatno, cilj je i prikupljanje informacija o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu, njihovom položaju te utjecaju projektnih aktivnosti za unaprjeđenje vještina sudionika i/ili sudjelovanje u daljnjim obrazovnim aktivnostima.

Podaci dobiveni u ovom istraživanju zajedno s podacima iz drugih evaluacija čine važan izvor informacija za ocjenu učinka, djelotvornosti i učinkovitosti provedenih intervencija.

3. Metodologija istraživanja

Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014.-2020. predviđeno je da metodologija za utvrđivanje reprezentativnog uzorka bude razvijana u okviru pojedine evaluacije od strane provoditelja, uz uputu Upravljačkog tijela u dijelu obveznih karakteristika sudionika nužnih za reprezentativni uzorak, definicije pokazatelja i druge važne kriterije koji se odnose na prikupljanje podataka o statusu sudionika.

Tako je Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014.-2020. definirano da u svrhu navedenog izvještavanja i evaluacije, za odabrani uzorak sudionika moraju biti prikupljene sljedeće informacije:

- Zajednički pokazatelji ostvarenja na tržištu rada i dob – kako bi se omogućila selekcija i referenca na populaciju za svaki pokazatelj.
- Spol i kategorija regije – kako bi se omogućila potrebna podjela u godišnjem izvješću o provedbi.
- Ulazni i izlazni datum sudionika – za točno određivanje vremena prikupljanja podataka.

Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata definirani su Prilogom I. i Prilogom II. Uredbe (EU) br. 1304/2013, dok su specifični pokazatelji OP ULJP-a definirani tijekom programiranja u skladu s intervencijskom logikom, vrstom aktivnosti i sektorskim potrebama.

Zajednički i specifični pokazatelji rezultata OP ULJP-a o kojima se izvještava na godišnjoj razini ili prema rokovima zadanim Uredbom (EU) br. 1304/2013:

Zajednički pokazatelji za ESF i IZM:

- Sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici stariji od 54 godine koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

Specifični pokazatelji za ESF:

- Sudionici koji su samozaposleni, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Postotak učenika koji su završili obrazovanje u centrima kompetencija i koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja

Zajednički pokazatelji za IZM:

- Sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

Sukladno smjernicama Europske komisije definirana je sljedeća podjela pouzdanosti podataka koju je potrebno primjenjivati prilikom prikupljanja i obrade podataka na metodi reprezentativnog uzorka:

- Potpuno pouzdani podaci – postotak pogreške ne prelazi 2%.
- Manje pouzdani – postotak pogreške između 2 i 5%.
- Nedovoljno pouzdani – postotak pogreške je veći od 5%.

Kao i u slučaju svih ostalih pokazatelja OP ULJP-a i o rezultatima dugoročnijih pokazatelja potrebno je izvijestiti na razini investicijskog prioriteta te ih raščlaniti na spol i, osim u slučaju pokazatelja IZM-a, na kategoriju regije.

Nadalje, prema uputi Upravljačkog tijela, podaci o sudionicima moraju biti prikazani na razini mikropodataka, što znači da Upravljačko tijelo mora imati uvid u svaki pojedinačni prikupljeni podatak o svakom sudioniku uključenom u reprezentativni uzorak.

Podaci koje je potrebno prikazati o svakom sudioniku uključenom u reprezentativni uzorak su:

- Specifični cilj/investicijski prioritet/prioritetna os u koju je uključen
- Dob (u skladu s datumom ulaska u operaciju/projekt)
- Spol
- Regija (osim u slučaju IZM pokazatelja)
- Datum ulaska i datum izlaska
- Status 6 mjeseci nakon izlaska iz projekta/operacije u vidu navedenih dugoročnih pokazatelja

3. Projektne aktivnosti i rezultati

Polazeći od definicija zadanih Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014.-2020. pristupilo se planiranju i provedbi projektne aktivnosti. U pripremi istraživanja jedan od prvih koraka bila je analiza, uz Evaluacijski plan i drugih relevantnih dokumenta (popis kojih se nalazi u Prilogu 1 – Popis relevantnih dokumenata).

U pripremnj fazi projekta (koja je prethodila samom terenskom istraživanju) provedene su projektne aktivnosti grupirane u sljedeće cjeline:

- Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka
- Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje
- Izrada prijedloga metodologije uzorka i prijedloga uzorka

Nakon potpisivanja ugovora Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava dostavilo je agenciji Ipsos baze podataka o sudionicima kao primarne baze za pripremu okvira uzorka te bazu s podacima o sudionicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje kao sekundarnu tj. pomoćnu bazu podataka.

3.1 Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka

Analizom baza sudionika koje je agencija Ipsos zaprimila od Upravljačkog tijela utvrđeno je da baze sadrže podatke o sudionicima koji pripadaju sljedećim prioritetskim osima, investicijskim prioritetima i specifičnim ciljevima:

Prioritetna os 1. Zapošljavanje

Investicijski prioritet 8.ii IZM – Specifični cilj 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju.

Investicijski prioritet 8.ii ESF – Specifični cilj 8.ii.1 ESF - Povećanje zapošljavanja i integracije na tržište rada dugotrajno nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju.

Prioritetna os 2. Socijalno uključivanje

Investicijski prioritet 9.iv – Specifični cilj 9.iv.2 - Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstitucionalizacije.

Prioritetna os 3. Obrazovanje

Investicijski prioritet 10.iii – Specifični cilj 10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju (projektu „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“).

Investicijski prioritet 10.iii – Specifični cilj 10.iii.3 - Poboljšanje obrazovnog sustava za odrasle i unapređenje vještina i kompetencija odraslih polaznika.

U nastavku slijedi detaljniji opis aktivnosti također provedenih u okviru projektne aktivnosti „Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka“ o sudionicima te glavnih rezultata tih aktivnosti.

3.1.1 Analiza podataka koji se odnose na relevantna obilježja

Identificirana su relevantna obilježja te su utvrđena polja (stupci) u kojima se ta obilježja u bazi nalaze. Zatim je provedena provjera sadržaja podataka svakog od tih obilježja.

Napomenimo da su u zaprimljenim bazama za dio sudionika bili dostupni i podaci o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja (prema evidenciji institucija koje su takve podatke prikupile i dostavile nadležnom Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, Upravljačkom tijelu OP ULJP-a). Ovo je posebno relevantno za specifične ciljeve 8.ii.1 IZM-Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju te 10.iii.1-Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju, kao dva specifična cilja s najvećim brojem sudionika u zaprimljenim bazama. Stoga će za ova dva specifična cilja uz ukupni broj sudionika biti naveden i broj sudionika za koje je u zaprimljenim bazama bio dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

U nastavku slijedi prikaz ukupnog broja sudionika koji su zadovoljili kriterij da su iz operacija izašli između 1. srpnja 2016. i 30. lipnja 2017. godine prema specifičnim ciljevima. Također, tamo gdje se smatralo potrebnim, uz specifične ciljeve navedene su napomene i preporuke.

Specifični cilj 8.ii.1 IZM

Ukupan broj sudionika je 3074. Za 2541 sudionika bio je dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja. Međutim, podatak u sudjelovanju u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, a što je jedan od relevantnih pokazatelja za ovaj specifični cilj, nije bio dostupan.

Specifični cilj 8.ii.1 ESF

Ukupan broj sudionika je 37. (Za njih 30 dostupan je podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja).

Specifični cilj 9.iv.2

Ukupan broj sudionika je 26. Svih 26 sudionika su prema statusu relevantnog obilježja osobe s invaliditetom pri čemu u bazi ne postoji podatak o kakvoj vrsti invaliditeta se kod pojedinog sudionika radi. Ukoliko se na ovoj skupini želi ispitivati zadovoljstvo projektom potrebno je imati podatak o vrsti invaliditeta tj. radi li se o oštećenjima vida, sluha, motorike ili intelektualnim i mentalnim teškoćama. Ovisno o tome, treba odrediti koji način prikupljanja podataka je primjeren za koju osobu odnosno, ukoliko osoba ne može samostalno odgovarati na anketu, definirati tko može odgovarati umjesto te osobe. Načelno pitanje za Upravljačko tijelo jest je li uopće primjereno uključivati osobe iz ove skupine u anketno istraživanje na godišnjoj razini ili bi evaluaciju trebalo pripremiti zasebno te provesti uz pomoć institucija koje su bile nositelji projekata preko kojih su te osobe sudjelovale u projektu.

Specifični cilj 10.iii.1

Ukupan broj sudionika je 4382. Treba naglasiti da od 4382 osobe, njih 2151 (ili 49,1%) čine maloljetne ili mlađe punoljetne osobe za koje se pretpostavlja da su učenici s teškoćama u razvoju. Za preostalih

2231 sudionika pretpostavlja se da su bili pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici u okviru projekta.

Govorimo o pretpostavci jer u samoj bazi ne postoji jedinstveni indikator koji bi eksplicitno označavao kojoj od te dvije skupine sudionici pripadaju (već se o tome zaključuje posredno na temelju vrijednosti relevantnih obilježja). Stoga je preporuka da se u bazu doda takav indikator kako bi se u budućnosti spriječilo eventualno pogrešno svrstavanje sudionika u ciljanu skupinu.

Od 2231 sudionika – pomoćnika u nastavi / stručnih komunikacijskih posrednika za njih 1081 bio je dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

Napomenimo da osobe iz skupine sudionika - učenika s teškoćama u razvoju odnosno njihovih roditelja/skrbnika, ne predstavljaju ciljnu skupinu za prikupljanje podataka o pokazateljima ostvarenja na tržištu rada. Općenito, ukoliko se anketnim istraživanjem želi ispitivati zadovoljstvo projektom tada primjereni ciljani ispitanici u istraživanju mogu biti roditelji odnosno skrbnici učenika, a ne sami učenici s teškoćama u razvoju. Konačno, ukoliko bi se željelo dobiti povratnu informaciju od samih učenika s teškoćama u razvoju to bi trebalo biti učinjeno u zasebnom istraživanju, primjenom upitnika i metode prikupljanja podataka posebno prilagođenih u tu svrhu te provedenom od strane anketara dodatno educiranih za anketiranje učenika s teškoćama u razvoju.

Specifični cilj 10.iii.3

Ukupan broj sudionika je 13. (Nema podataka o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja).

3.1.2 Analiza kontakt podataka

Napominjemo da se analiza temeljila na utvrđivanju broja sudionika koji nemaju kontakt podatke. Preostali broj sudionika treba tretirati kao procjenu maksimalnog broja sudionika koji imaju kontakt podatak s obzirom da točan broj onih među njima koji imaju zastarjeli ili netočan kontakt podatak nije moguće unaprijed utvrditi. Dakle, konačan broj sudionika s ispravnim kontakt podacima u realnosti je još i manji od brojki koje navodimo u pregledu za svaki specifični cilj zasebno.

Specifični cilj 8.ii.1 IZM

Većina sudionika, njih 2076 ili 67,5% ima oba kontakt podatka, dok preostalih 32,5% ima samo broj telefona.

Specifični cilj 8.ii.1 ESF

Većina sudionika, njih 24 od ukupno 37 (64,9%) nema niti broj telefona niti e-mail adresu.

Specifični cilj 9.iv.2

U zaprimljenoj bazi nedostaje adresa prebivališta sudionika tj. naziv ulice, kućni broj i naziv naselja.

Većina sudionika, 22 od ukupno 26 (84,6%) ima samo broj telefona. Za jednog sudionika nema broja telefona niti e-mail adrese.

Specifični cilj 10.iii.1

U zaprimljenoj bazi nedostaje adresa prebivališta sudionika tj. naziv ulice, kućni broj i naziv naselja.

U skupini sudionika - pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika, od ukupnog broja 2231, većina ih (87,2%) ima oba kontakt podatka, 240 (10,8%) ima samo broj telefona, 25 (1,1%) ima samo e-mail adresu dok 19 sudionika (0,9%) nema niti broj telefona niti e-mail adresu. U ovoj skupini sudionika za njih 1150 nije bio dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja i među njima većina (85,7%) ima oba kontakt podatka, 137 (11,9%) ima samo broj telefona, 19 (1,7%) ima samo e-mail adresu dok 8 sudionika (0,7%) nema niti broj telefona niti e-mail adresu.

U skupini sudionika - učenika s teškoćama u razvoju odnosno njihovih roditelja/ skrbnika, većina njih tj. 1175 od 2151 (54,6%) ima samo broj telefona, 14 (0,7%) ih ima samo e-mail adresu, a 188 (8,7%) nema niti broj telefona niti e-mail adresu.

Specifični cilj 10.iii.3

U zaprimljenoj bazi nedostaje adresa prebivališta sudionika tj. naziv ulice, kućni broj i naziv naselja.

Od ukupno 13 sudionika niti jedan nema niti broj telefona niti e-mail adresu.

Općenita je preporuka da se već pri unosu kontakt podataka u bazu, osim provjere ispravnosti podataka, uvede i dodatna provjera kojom bi se potvrdilo da navedeni kontakt podaci doista jesu kontakt podaci sudionika projekta, a ne neke druge osobe. Također, treba definirati populacije sudionika (maloljetne osobe, učenici s teškoćama u razvoju, osobe s oštećenjem vida ili sluha, imigranti i druge osobe koje ne mogu komunicirati na hrvatskom jeziku) za koje je potrebno prikupiti upravo kontakt podatke neke druge osobe osim ili umjesto podataka samih sudionika. U takvim slučajevima u bazu treba uvrstiti informaciju o tome u kakvom je odnosu osoba čiji kontakt podaci se unose, sa sudionikom (na kojeg se odnose relevantna obilježja i ostali podaci u bazi).

3.3 Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje

Za potrebe pozivanja potencijalnih ispitanika na sudjelovanje u istraživanju izrađeno je pozivno pismo koje je bilo sastavni dio e-mail-a s poveznicom na online anketu. Sadržaj pozivnog pisma formuliran je u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava.

Pri izradi upitnika za istraživanje polazište je bilo iskustvo iz projekta „Istraživanje napretka mjereno dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu“, koje je agencija Ipsos provela u 2017. godini. Sadržajni okvir upitnika određen je dvama podskupinama sudionika odnosno vrstom podataka koje je trebalo prikupiti od sudionika iz svake od tih podskupina. Jednu podskupinu činili su učenici s teškoćama u razvoju dok su ciljani ispitanici u uzorku iz ove podskupine bili njihovi roditelji/skrbnici. Na uzorku roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju trebalo je prikupiti podatke o iskustvima, zadovoljstvu, općoj percepciji i stavovima o projektu te je u tu svrhu prilagođena verzija upitnika koji je bio primijenjen u prošlogodišnjem istraživanju. Na uzorku ostalih skupina sudionika ključno je bilo prikupiti podatke o dugoročnijim zajedničkim pokazateljima rezultata na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja. Stoga je upitnik izrađen tako da sadrži dva modula: MODUL 1 koji obuhvaća pitanja kojima se pokušava utvrditi pokazatelje ostvarenja na tržištu rad šest mjeseci nakon izlaska iz operacija te MODUL 2 u koji su uvrštena pitanja za ocjenu projekta i zadovoljstva projektom prilagođena svakom od specifičnih ciljeva obuhvaćenih ovim projektom.

S obzirom da je prikupljanje podataka o zajedničkim pokazateljima ostvarenja na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja bio opći i glavni cilj ovog istraživanja, izradi anketnog upitnika koji će na ispravan način zahvatiti sve potrebne podatke za utvrđivanje statusa sudionika šest mjeseci po prestanku sudjelovanja bila je posvećena posebna pažnja. Ovdje treba podsjetiti da se prema Evaluacijskom planu OP ULJP-a 2014.-2020. u 2018. godini trebalo prikupiti podatke za sudionike koji su izašli iz operacija između 1. srpnja 2016. i 30. lipnja 2017. Dakle, od ispitanika se traži da se prisjeti svog radnog statusa u trenutku koji je od trenutka anketiranja vremenski udaljen nekoliko mjeseci, a u slučajevima nekih sudionika godinu i više dana. Tu činjenicu da se odgovor ispitanika temelji na njegovu prisjećanju o statusu, a ne na registriranju statusa zatečenog u trenutku anketiranja, moralo se uzeti u obzir pri kreiranju pitanja kojim se utvrđuje status sudionika na tržištu rada u točno određenom razdoblju tj. šest mjeseci po prestanku sudjelovanja. Nadalje, pri formuliranju pitanja za utvrđivanje radnog statusa odnosno poboljšane situacije na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja u projektu, predviđeni mogući odgovori ispitanika morali su biti u skladu s definicijom zaposlenosti navedenoj u Tablici 2. odnosno definicijom poboljšane situacije na tržištu rada navedenoj u Tablici 3.

Glavni rezultat ove projektne aktivnosti jest izrada dviju verzija upitnika kojima su obuhvaćene sljedeće cjeline:

Upitnik 1 – Sudionici

ULAZNA PITANJA

MODUL 1 – UTVRĐIVANJE DUGOROČNIH POKAZATELJA REZULTATA

RADNI STATUS - AKTUALNI

VRIJEME PRESTANKA SUDJELOVANJA U PROJEKTU

MODUL 2 – OCJENA PROJEKTA I ZADOVOLJSTVA PROJEKTOM

OCJENA PROCEDURE

OCJENA EDUKACIJE

OCJENA PROJEKTA I ASPEKATA

SOCIO-DEMOGRAFSKI PROFIL

Upitnik 2 – Sudionici – roditelji/ skrbnici učenika s teškoćama u razvoju

ULAZNA PITANJA

OCJENA PROCEDURE

OCJENA PROJEKTA I ASPEKATA

SOCIO-DEMOGRAFSKI PROFIL

Tablica 2. Definicija pokazatelja „Zaposleni, uključujući samo-zaposlene“

Pokazatelj	Definicije	Izvor definicije i dodatni komentari
Zaposleni, uključujući samo-zaposlene	<p><i>Zaposlene osobe su osobe koje imaju 15 godina ili više koje su obavljale posao za novac, plaćanje u naturi ili obiteljski dohodak ili koje nisu bile na poslu, ali su imale posao ili poslovni subjekt te su privremeno bile odsutne, npr. zbog bolesti, godišnjeg odmora, industrijskog spora, obrazovanja ili osposobljavanja.</i></p> <p><i>Također se smatra da samozaposlene osobe koje imaju poslovni subjekt, farmu ili stručni obrt rade, ukoliko vrijedi sljedeće:</i></p> <p><i>1) osoba radi u vlastitom poslovnom subjektu, profesionalnom obrtu ili farmi u svrhu stjecanja zarade, čak i ukoliko se profit ne ostvaruje.</i></p> <p><i>2) osoba provodi vrijeme upravljajući poslovnim subjektom, profesionalnim obrtom ili farmom, čak i ako nije ostvarena nikakva prodaja, nisu pružene nikakve profesionalne usluge, ili ako ništa nije proizvedeno (npr. farmer koji radi na održavanju farme, arhitekt koji u svom uredu očekuje potencijalne klijente, ribar koji popravlja svoju barku ili mreže za buduće aktivnosti, osoba koja polazi seminar ili konvenciju).</i></p> <p><i>3) osoba koja je u postupku osnivanja poslovnog subjekta, farme ili stručne prakse, uključujući nabavu ili instaliranje opreme i naručivanje robe kao dio pripreme za otvaranje poslovne aktivnosti. Za pomažućeg člana smatra se da radi ukoliko posao izravno doprinosi poslovnom subjektu, farmi ili profesionalnoj praksi u vlasništvu ili kojom upravlja član istog domaćinstva.</i></p>	<p>Izvor: Eurostat, Labour Force Survey (LFS) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/en/lfsa_esms.htm http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-BF-03-002/EN/KS-BF-03-002-EN.PDF</p> <p>Tekst u kurzivu odgovara definiciji Labour Market Policy (LMP). Pomažućí članovi smatraju se "samozaposlenima".</p> <p>Ročnici koji su obavljali neku vrstu posla za novac ili plaćanje u naturi za vrijeme referentnog tjedna ne smatraju se "zaposlenima".</p> <p>Osobe na roditeljskom dopustu (pravo zaposlenih na plaćeni ili neplaćeni dopust za rođenje djeteta i kraće vremensko razdoblje njege novorođenog djeteta) uvijek se smatraju "zaposlenima".</p> <p>Osobe na roditeljskom dopustu s punim radnim vremenom (odsustvo s posla u svrhu odgajanja malog djeteta za razdoblje koje ne spada u klasifikaciju roditeljskog dopusta oca ili majke) trebaju se smatrati "neaktivnima", osim ukoliko već nisu registrirane kao "nezaposlene", što je onda prioritet kod određivanja statusa.</p> <p>Osobe koje su u statusu "subvencioniranog zapošljavanja" smatraju se "zaposlenima". Poticaji za zapošljavanje smatraju se, prema LMP definicijama (§68-§71): Poticaji za zapošljavanje (kategorija 4) pokrivaju mjere koje olakšavaju zapošljavanje nezaposlenih osoba i drugih ciljnih skupina, ili potporu kako bi se osigurala kontinuirana zaposlenost osoba u riziku od nedobrovoljnog gubitka posla. Poticaji za zapošljavanje odnose se na poticaje za subvencije poslova na otvorenom tržištu rada koji mogu postojati ili se kreirati bez javnog poticaja i koji bi po mogućnosti bili održivi i nakon prestanka subvencije. Poslovi koji se mogu subvencionirati uglavnom su u privatnom sektoru, ali također su prihvatljivi i poslovi u javnom i neprofitnom sektoru, te nema potrebe za njihovim razlikovanjem. S poticajima za zapošljavanje javna sredstva predstavljaju doprinos za troškove rada zaposlene osobe te je uglavnom većina troškova rada pokrivena od strane poslodavca. Međutim, ovo ne isključuje slučajeve gdje su troškovi pokriveni javnim sredstvima na ograničeno vremensko razdoblje.</p> <p>http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GQ-13-002/EN/KS-GQ-13-002-EN.PDF</p> <p>Status na tržištu rada određuje se na dan ulaska u ESF operaciju.</p>

Tablica 3. Definicija pokazatelja „Sudionici s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja“

Pokazatelj	Definicije	Izvor definicije i dodatni komentari
<p>Sudionici s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja</p>	<p><i>Osobe koje su zaposlene prilikom ulaska u ESF intervenciju i čiji se status nakon izlaska iz intervencije promijenio iz nesigurne zaposlenosti u sigurnu, i/ili iz nedovoljne zaposlenosti u zaposlenost s punim radnim vremenom, i/ili su prešle na posao koji zahtijeva veće kompetencije/vještine/kvalifikacije, donosi veće odgovornosti, i/ili su napredovale na poslu 6 mjeseci nakon izlaska iz ESF operacije. Nesigurna zaposlenost odnosi se na "privremenu zaposlenost" odnosno "rad na određeno". Zaposlenici na određeno su zaposlenici čiji posao će završiti ili po isteku unaprijed ugovorenog razdoblja, ili nakon razdoblja koje nije unaprijed poznato, ali koje je ipak definirano objektivnim kriterijima, kao što su izvršenje određenog zadatka ili razdoblje odsutnosti zaposlenika kojeg se privremeno zamjenjuje. Termin "nedovoljna zaposlenost" se odnosi na posao s nepunim radnim vremenom koje nije dobrovoljni izbor zaposlenika. Riječ je o situaciji kada ispitanik izjavi kako radi nepuno radno vrijeme iz razloga što ne može naći posao s punim radnim vremenom.</i></p>	<p>Izvor: Eurostat, LFS http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/methodology/definitions Kompetencije se odnose na <i>dokazanu sposobnost korištenja znanja, vještina i osobnih, društvenih i/ili metodoloških sposobnosti, u situacijama na poslu ili u učenju, kao i u profesionalnom i osobnom razvoju. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira, kompetentnost se opisuje u smislu odgovornosti i samostalnosti.</i> http://ec.europa.eu/eqf/terms_en.htm EQF framework: http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm "Kvalifikacija" je definirana pokazateljem "Sudionici koji stječu kvalifikaciju po prestanku sudjelovanja". U skladu s odlukom Vijeća od 21. listopada 2010. o smjernicama za politike zapošljavanja u državama članicama (2010/707/EU) Smjernica br. 7: <i>Države članice trebale bi se boriti protiv segmentacije tržišta rada pomoću mjera usmjerenih na rješavanje pitanja nesigurne zaposlenosti, nedovoljne zaposlenosti i rada na crno.</i> http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:308:0046:0051:EN:PDF Ovaj pokazatelj odnosi se na promjenu statusa šest mjeseci nakon izlaska iz operacije, a u usporedbi sa statusom prilikom ulaska u ESF operaciju.</p>

3.4 Izrada prijedloga metodologije uzorka

Jedan od osnovnih ciljeva projekta „Istraživanje napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu“, koje je agencija Ipsos provela u 2017. godini, bio je razviti metodologiju za utvrđivanje reprezentativnog uzorka te se detaljna razrada metodologije za prikupljanje dugoročnih pokazatelja OP ULJP-a temeljem reprezentativnog uzorka nalazi u Završnom izvješću navedenog istraživanja.

Polazeći od navedenog, ovdje ćemo ukratko ponoviti početne postavke za utvrđivanje metodologije te njenu primjenu na sudionicima iz referentnih populacija prisutnih u zaprimljenim bazama.

Opće specifikacije koje su trebale biti zadovoljene prethodno su detaljno opisane u odjeljku 3. Metodologija istraživanja, a specifičnosti i ograničenja koja su proizašla iz sadržaja zaprimljenih baza podataka o sudionicima u opisu projektne aktivnosti „Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka“. Navedena specifičnost populacije sudionika u zaprimljenim bazama podataka morala je biti uvažena pri izradi prijedloga metodologije za aktualno istraživanje ali se nastojalo zadovoljiti kriterij da predložena metodologija ujedno bude u skladu i s općom metodologijom tj. primjenjiva u budućim godišnjim istraživanjima i na drugim referentnim populacijama (populacijama čije nam strukture s obzirom na relevantna obilježja nisu, niti mogu biti unaprijed poznate). U nastavku slijedi opis metodologije uzorka za istraživanje koje se provodilo u 2018. godini.

Početne postavke za utvrđivanje metodologije bile su sljedeće:

- Reprezentativni uzorak treba obuhvatiti sudionike koji su dobili potporu u okviru OP ULJP-a 2014.-2020, a koji su izašli iz aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2016. do 30. lipnja 2017. godine. **Sukladno referentnom razdoblju navedenom u pozivu, sudionike se pita da se prisjete svog statusa 6 mjeseci od datuma izlaska.**
- Sukladno smjernicama Europske komisije opisanima u natječajnoj dokumentaciji prilikom prikupljanja i obrade podataka na metodi reprezentativnog uzorka primjenjuje se sljedeća podjela pouzdanosti podataka:
  - potpuno pouzdani podaci - postotak pogreške ne prelazi 2%
  - manje pouzdani podaci - postotak pogreške je između 2% i 5%
  - nedovoljno pouzdani podaci - postotak pogreške je veći od 5%
- Uzorak se mora odnositi na relevantnu populaciju sudionika, odnosno, da bi uzorak bio reprezentativan mora reprezentirati cijelu populaciju sudionika koji su relevantni za navedeni pokazatelj (referentna populacija) i reflektirati karakteristike te populacije u okviru relevantnih varijabli. Tj. korišteni uzorak mora biti reprezentativan u odnosu na populaciju u okviru određenog pokazatelja.
- Ne smije postojati selekcijska pristranost, odnosno mora biti moguće kontaktirati svakog nasumično odabranog sudionika koji je dobio potporu u okviru OP ULJP-a 2014.-2020.

Kako je navedeno u poglavlju 2. Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka, baze sadrže podatke za sudionike koji pripadaju specifičnim ciljevima:

8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju

8.ii.1 ESF - Povećanje zapošljavanja i integracije na tržište rada dugotrajno nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju

9.iv.2 - Pобољшanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstitucionalizacije

10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju (projektu „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“).

10.iii.3 - Pобољшanje obrazovnog sustava za odrasle i unapređenje vještina i kompetencija odraslih polaznika

Međutim, samo sudionici projekata koji spadaju u specifične ciljeve 8.ii.1 IZM, 9.iv.2 te 10.iii.1 predstavljaju ciljane ispitanike za anketno istraživanje napretka mjenog dugoročnijim pokazateljima rezultata. Naime, za vrlo mali broj sudionika iz specifičnog cilja 8.ii.1 ESF postoje kontakt podaci, a za sudionike iz specifičnog cilja 10.iii.3 kontakt podataka uopće nema. Napomenimo da je ukupan broj sudionika iz specifičnog cilja 9.iv.2 također vrlo mali (26) te da se najvjerojatnije radi o osobama s raznim oblicima invaliditeta (koje su preko projekta dobile osobnog asistenta). S obzirom na tu činjenicu, smatramo da bi podatke o pokazateljima i zadovoljstvo projektom ubuduće trebalo ispitivati u nekom zasebnom istraživanju jer način prikupljanja podataka u ovom istraživanju nije prilagođen niti primjeren za osobe iz ove skupine sudionika.

Dakle, sudionici projekata koji spadaju u specifične ciljeve 8.ii.1 IZM, 9.iv.2 te 10.iii.1 predstavljali su okvir uzorka za istraživanje u 2018. godini i ta činjenica uzeta je u obzir kod prilagodbe metodologije za ovogodišnje istraživanje. Stoga je i u ovom Izvješću naglasak na metodologiji uzorka za istraživanje koje se provodilo u 2018. godini.

S obzirom na navedene početne postavke te podatke o referentnim populacijama u bazi, predložen je slučajni stratificirani uzorak.

U svrhu ostvarenja općeg cilja istraživanja, tj. izvještavanja na godišnjoj razini i prema rokovima zadanim Uredbom (EU) br. 1304/2013 te pružanja odgovora na pitanja o ostvarenju ciljeva ESF projekata u kontekstu statusa sudionika ESF-a po izlasku iz projektnih aktivnosti, predložena je podjela uzorka sudionika na dva dijela (poduzorka):

- Uzorak sudionika ESF operacija
- Uzorak sudionika IZM operacija

Uzorak sudionika ESF operacija stratificiran je prema obilježju radnog statusa:

- nezaposleni
- neaktivni
- zaposleni

Kako je bilo navedeno u informacijama opisanim u natječajnoj dokumentaciji (u poglavlju Specifični cilj na str. 3), svi sudionici u okviru IZM-a imali su status „nezaposleni“ ulaskom u aktivnost, a analiza podataka u dostavljenim bazama sudionika to je dodatno i potvrdila. Stoga za uzorak sudionika IZM operacija nije bila planirana niti stratifikacija prema obilježju radnog statusa.

U svrhu ostvarenja specifičnog cilja te prikupljanja informacija o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu, njihovom položaju te utjecaju projektnih aktivnosti za unaprjeđenje vještina sudionika i/ili sudjelovanje u daljnjim obrazovnim aktivnostima, planirano je anketiranje na slučajnom uzorku sudionika iz baze sudionika, a uzorak je podijeljen u dva stratuma:

- sudionici ESF operacija
- sudionici IZM operacija

Također, u slučaju osoba iz skupine roditelja/ skrbnika učenika s teškoćama u razvoju, planirano je anketiranje na slučajnom uzorku sudionika iz baze sudionika kao zasebnom uzorku.

Ovdje treba naglasiti da je pri planiranju prikupljanja podataka prioritet dat općem cilju istraživanja s obzirom na činjenicu da su rokovi godišnjeg izvještavanja zadani Uredbom (EU) br. 1304/2013. Stoga je istraživanje podijeljeno u dva dijela:

- 1. dio – u kojem je prioritet prikupljanje podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata (tj. Modul 1 upitnika, opisan u poglavlju 3.3 Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje)
- 2. dio – namijenjen prikupljanju podataka o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu (Modul 2 upitnika).

U 1. dijelu istraživanja predviđeno je prikupljanje podataka kako o dugoročnijim pokazateljima rezultata (Modul 1) tako i o zadovoljstvu projektom (Modul 2) upitnika, a u 2. dijelu istraživanja predviđeno je samo prikupljanje podataka o zadovoljstvu projektom (Modul 2).

Nadalje, budući da su u zaprimljenim bazama za dio sudionika bili dostupni i podaci o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, ta činjenica uzeta je u obzir pri određivanju okvira uzorka za 1. i 2. dio istraživanja te svrstavanja sudionika u te okvire uzoraka. Sudionici iz specifičnog cilja 10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju, za koje podaci o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja nisu bili dostupni, te za koje se na temelju vrijednosti relevantnih pokazatelja pretpostavilo da su bili sudionici - pomoćnici u nastavi/ stručni komunikacijski posrednici, a ne učenici s teškoćama u razvoju odnosno njihovi roditelji/ skrbnici, uvršteni su u okvir uzorka za 1. dio istraživanja. Preostali sudionici uvršteni su u okvir uzorka za 2. dio istraživanja. U okvir za 2. dio istraživanja također su uvrštene osobe za koje se na temelju vrijednosti relevantnih pokazatelja pretpostavilo da su roditelji/ skrbnici učenika s teškoćama u razvoju, za koje je predviđeno prikupljanje podataka o zadovoljstvu projektom pomoću upitnika prilagođenog upravo anketiranju te skupine sudionika projekta (Upitnik 2).

Iako je za dio sudionika iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, bio dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, svi sudionici iz ovog specifičnog cilja uvršteni su u okvir uzorka za 1. dio istraživanja. To je učinjeno stoga što je jedan od relevantnih pokazatelja za ovu skupinu sudionika sudjelovanje u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, a za taj pokazatelj nije bilo dostupnih podataka u zaprimljenim bazama niti za jednog sudionika. Stoga je preporuka je da se i o ovom pokazatelju podaci prikupe prije samog anketnog istraživanja od nadležnih institucija tj. onih koje vode evidenciju sudionika takvih programa.

Sudionici iz specifičnog cilja 9.iv.2 također su uvršteni u okvir uzorka za 1. dio istraživanja.

Prema rezultatima pregleda i analize podataka u zaprimljenoj bazi podataka, veličina ukupne populacije za sudionike iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, je 3074 osobe. Za sudionike iz specifičnog cilja 10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju (te projekta „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“) veličina ukupne populacije sudionika – pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika, iznosi 2231, pri čemu je za njih 1081 bio dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja. Stoga okvir uzorka čini 1150 sudionika koji su radili kao pomoćnici u nastavi/ stručni komunikacijski posrednici, a za koje nije bio dostupan podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja. Za sudionike iz specifičnog cilja 9.iv.2 veličina ukupne populacije sudionika je izrazito mala (26), a u okvir uzorka uvršteni su svi sudionici s barem jednim kontakt podatkom tj. njih ukupno 25.

Zadani parametri uzorka u skladu sa smjernicama Europske komisije te Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014.-2020. bili su:

- razina pouzdanosti od 95%
- statistička pogreška uzorka do 2%

Za pojedinu referentnu populaciju (stratum), na temelju broja sudionika uvrštenih u okvir uzorka, izračunate su potrebne veličine uzorka koje bi zadovoljavale dva navedena kriterija razine pouzdanosti (od 95%) i statističke pogreške (do 2%) te su prikazane u Tablici 4.

Tablica 4. Potrebne veličine uzorka (uz pouzdanost od 95% te statističku pogrešku do 2%)

Referenta populacija	Veličina referentne populacije	Broj sudionika u okviru uzorka	Potrebna veličina uzorka	Potreban odaziv
ESF - nezaposleni	1585	511	422	82,6%
ESF - neaktivni	51	44	44	100,0%
ESF - zaposleni	621	620	493	79,5%
ESF - UKUPNO	2257	1175	790	67,2%
IZM (nezaposleni)	3074	3074	1349	43,9%

Kao što je vidljivo iz Tablice 4. potrebni odazivi za sudionike ESF operacija kreću se oko 80% (izostavimo li iz razmatranja neaktivne sudionike zbog doista vrlo male referentne populacije) na razini pojedinih stratumata odnosno 67% ako se promatra cijeli uzorak. U slučaju sudionika IZM operacija potreban odaziv nešto je niži i iznosi 44% ali u apsolutnom iznosu to predstavlja broj od čak 1349 ispitanika koje bi bilo potrebno anketirati kako bi se dostigle vrijednosti kriterija zadane prema smjernicama Europske komisije. Tako velike odazive na sudjelovanje (odnosno tako malo odbijanje sudjelovanja u istraživanju) u praksi je teško za očekivati te nije niti bilo moguće garantirati u ovakvom tipu istraživanja. Naime, s obzirom na nepostojanje zakonske obveze za ispunjavanje ankete koje k tome nije anonimno (što barem dijelu potencijalnih ispitanika predstavlja dodatnu prepreku sudjelovanju u istraživanju) te relativno kratak predviđeni vremenski rok za prikupljanje podataka, istaknuta je napomena da je očekivani odaziv u ovom istraživanju manji od teoretski izračunatog te da će posljedično statistička pogreška realiziranog uzorka biti veća od 2%.

3.5 Realizirani uzorak za 1. dio istraživanja

Napomenimo da je unutar prvotno predviđenog vremenskog roka za prikupljanje podataka u 1. dijelu istraživanja (o dugoročnijim pokazateljima rezultata tj. pokazateljima ostvarenja na tržištu rada šest mjeseci po izlasku iz operacija) realizirano 251 anketa sa sudionicima ESF operacija (što predstavlja odaziv od 21%) te 203 ankete sa sudionicima IZM operacija (odaziv od 6,6%). Zbog ovakve niže postignute razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju, odlukom Upravljačkog tijela vremenski rok za prikupljanje podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata produljen je do 15. lipnja za telefonsko anketiranje odnosno do 21. lipnja za online ankete te se prikupljanje podataka za 1. dio istraživanja tako nastavilo i teklo usporedo s prikupljanjem podataka od sudionika uvrštenih u okvir uzorka za 2. dio istraživanja.

Nakon završetka prikupljanja podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata pristupilo se izračunu osnovnih parametara realiziranog uzorka. Veličine realiziranog uzorka po stratumima, pripadajući odazivi i izračunate statističke pogreške realiziranog uzorka uz pouzdanost od 95% prikazani su Tablici 5.

Tablica 5. Veličine realiziranog uzorka i statistička pogreška (uz pouzdanost od 95%)

Referenta populacija	Veličina referentne populacije	Broj sudionika u okviru uzorka	Veličina realiziranog uzorka	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
ESF - nezaposleni	1585	511	164	32,1%	7,0%
ESF - neaktivni	51	44	4	9,1%	47,3%
ESF - zaposleni	621	620	211	34,0%	6,3%
ESF - UKUPNO	2257	1175	379	32,3%	4,1%
IZM (nezaposleni)	3074	3074	343	11,2%	5,0%

Najniži odaziv te najveća statistička pogreška uzorka među sudionicima ESF operacija postignuti su kod neaktivnih sudionika što je razumljivo s obzirom na vrlo malu ukupnu veličinu populacije ove skupine sudionika. Kod nezaposlenih sudionika odaziv je 32%, a statistička pogreška uzorka 7% dok je kod zaposlenih odaziv 34% te statistička pogreška uzorka 6,3%. Kada se promatra ukupni uzorak sudionika ESF operacija odaziv je 32%, a granice statističke pogreške uzorka su +/- 4,1%. U slučaju uzorka sudionika IZM operacija odaziv je 11%, a granice statističke pogreške uzorka su +/- 5%.

U uzorku roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju ukupno je bilo 259 ispitanika što predstavlja odaziv od 22% dok statistička pogreška uzorka iznosi 5,4%.

Prema smjernicama Europske komisije rezultati dobiveni na uzorku sa pogreškom većom od 2% ne mogu se smatrati potpuno pouzdanim dok oni s pogreškom manjom od 5% još uvijek spadaju u kategoriju manje pouzdanih (a ne nedovoljno pouzdanih, kakvim bi se morali smatrati ako je pogreška veća od 5%). S obzirom na te smjernice rezultati dobiveni na ukupnom uzorku sudionika ESF operacija kao i oni dobiveni na uzorku sudionika IZM operacija spadaju u kategoriju manje pouzdanih. No, kada se statističke pogreške uzorka promatraju na razini pojedinog stratuma uzorka ESF operacija tj. nezaposlenih, neaktivnih te zaposlenih sudionika, vidljivo je da su one veće od 5% pa bi stoga dobiveni rezultati na razini pojedinog stratuma trebali biti svrstani u kategoriju nedovoljno pouzdanih. To u praksi znači da su mogućnosti generaliziranja rezultata dobivenih na uzorcima te veličine ograničene i ne omogućuju pouzdano zaključivanje o stvarnim vrijednostima dugoročnih pokazatelja u pojedinoj referentnoj populaciji sudionika. Važno je naglasiti da je poseban oprez potreban ukoliko bi se na temelju takvih rezultata željele donositi odluke koje dugoročno mogu imati negativni utjecaj po sudionike u budućim operacijama (npr. smanjenje ili preraspodjela novčanih, organizacijskih i ljudskih resursa) tj. ako bi se udjeli jednostavno projicirali na populaciju ili na predviđeni broj sudionika u budućnosti. Međutim, ovi rezultati i dalje mogu biti korisni kao indikatori eventualnih problema u sadašnjem zatečenom stanju operacija odnosno za praćenje trendova kroz više godina.

Zaključno napomenimo da su ovakve postignute razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju u skladu su s iskustvima agencije Ipsos u usporedivim istraživanjima, ali su i dalje ispod onih potrebnih kako bi se dosegla poželjna statistička pogreška uzorka manja od 2% prema smjernicama Europske komisije. Smatramo da je tako postavljena razina statističke pogreške uzorka opravdana, naročito kada se na temelju rezultata istraživanja na uzorku želi zaključivati o dugoročnijim zajedničkim pokazateljima na pojedinim referentnim populacijama tj. nezaposlenim, neaktivnim i zaposlenim sudionicima. Međutim, u situacijama kada ne postoji zakonska obveza ispunjavanja ankete i nema mogućnosti motiviranja potencijalnih ispitanika (makar i simboličnim) nagradama za sudjelovanje u istraživanju, nije realno očekivati tako visoke razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju čak i unatoč svim poduzetim koracima pri planiranju i provedbi istraživanja u svrhu povećanja odaziva. Stoga se u situacijama istraživanja na reprezentativnom uzorku općenito može očekivati da postignuta razina statističke pogreške uzorka prema kategorizaciji definiranoj u smjernicama Europske komisije bude u kategoriji manje pouzdanih rezultata, tj. između 2% i 5% dok je kod manjih i/ili specifičnih referentnih populacija moguće očekivati i statističke pogreške uzorka veće od 5%.

3.6 Metoda prikupljanja podataka

Kao što je navedeno u poglavlju 2. Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka, u zaprimljenim bazama za dio sudionika bili su dostupni i podaci o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja. U slučaju sudionika iz specifičnog cilja 10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju, takvi sudionici isključeni su iz okvira uzorka za 1. dio istraživanja u kojem se prikupljaju podaci o dugoročnijim pokazateljima rezultata, a uvršteni su u okvir uzorka za 2. dio istraživanja u kojem se prikupljaju podaci o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu. U slučaju sudionika iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, sudionici za koje je postojao podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, unatoč tome uvršteni su u okvir uzorka za 1. dio istraživanja jer niti za jednog od njih nije bio dostupan podatak o sudjelovanju u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, a što je relevantan dugoročniji pokazatelj rezultata za sudionike iz ovog specifičnog cilja.

S obzirom na predočenu problematiku istraživanja te navedene ciljeve, predloženo je da se istraživanje provede putem sljedećih metoda:

- metodom telefonske ankete
- metodom on-line ankete

U odnosu na predviđeno trajanje upitnika te kompleksnost pitanja telefonska i on-line anketa osiguravaju pretpostavke za doseganje opisanih ciljeva istraživanja, uz optimalno trajanje istraživanja.

Razlozi zbog kojih je predloženo korištenje obiju metoda jest povećanje odaziva na istraživanje (tj. povećanje *response rate-a*). Korištenje kombinacije obiju metoda omogućuje veću dostupnost ispitanika, npr. u sljedećim situacijama:

- u slučaju osoba koje zbog obveza ne nalaze vremena za odgovoriti na telefonsku anketu, no u vrijeme koje njima bolje odgovara mogu sami popuniti on-line anketu; prema našim iskustvima dio populacije spremniji je odgovoriti na on-line anketu nego na telefonsku;
- u slučaju da u bazi ne postoje valjani telefonski kontakti, osobu se može pokušati kontaktirati putem e-maila.

3.6.1 Proces prikupljanja podataka

Pripreme za prikupljanje podataka započete su zapravo već s prethodno detaljno opisanom projektnom aktivnošću „Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka“. Ovdje ćemo još jednom naglasiti važnost kvalitete podataka u bazi sudionika općenito, a posebno važnost točnosti i potpunosti kontakt podataka. Ukoliko za osobe u bazi sudionika nije postojao niti jedan od sljedećih kontakt podataka: broj telefona, broj mobitela, e-mail adresa, te osobe nije bilo moguće kontaktirati i stoga su morale biti izbačene iz okvira uzorka.

Kod sudionika iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM svi sudionici su ušli u okvir uzorka, 32,5% ih je imalo samo broj telefona, a 67,5% uz broj telefona i e-mail adresu.

Većina sudionika iz specifičnog cilja 8.ii.1 ESF, njih 64,9% morala je biti izbačena iz okvira uzorka zbog nepostojanja niti broja telefona niti e-mail adrese. S obzirom na ionako vrlo malu populaciju od ukupno 37 sudionika, ova činjenica je dodatno umanjila vjerojatnost uspostavljanja kontakta te anketiranja ispitanika iz ove skupine.

Kod sudionika iz specifičnog cilja 9.iv.2 iz okvira uzorka izbačen je samo jedan sudionik jer nije imao niti broja telefona niti e-mail adrese. Većina sudionika iz ove također vrlo male populacije, njih 22 od ukupno 26, imala je samo broj telefona.

U skupini sudionika pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika iz specifičnog cilja 10.iii.1, ukupno 19 sudionika nije imalo niti broj telefona niti e-mail adresu. Stoga je od tih 19 sudionika njih 8 (0,7%) moralo biti izbačeno iz okvira uzorka za 1. dio istraživanja, a 11 (1%) iz okvira uzorka za 2. dio istraživanja.

Iz okvira uzorka učenika s teškoćama u razvoju odnosno njihovih roditelja/ skrbnika, zbog nepostojanja niti broja telefona niti e-mail adrese ukupno je moralo biti izbačeno 188 (8,7%) sudionika. Većina sudionika (54,6%) iz ove skupine imala je samo broj telefona.

Nakon utvrđivanja okvira uzorka pristupilo se pripremi baza s kontakt podacima za svaku od metoda (tj. telefonsko i on-line anketiranje).

Sljedeći korak u okviru procesa prikupljanja podataka bilo je slanje e-mail-a s pozivnim pismom za sudjelovanje u istraživanju sudionicima koji imaju e-mail adresu. Unutar e-mail-a s pozivnim pismom nalazila se poveznica (link) na anketu, a vrijeme slanja bilo je koordinirano s početkom telefonskog anketiranja s ciljem osiguravanja dovoljnog odaziva na istraživanje. Potencijalnim ispitanicima zadan je rok u kojem su trebali popuniti anketu. Maksimalan broj podsjećanja putem e-maila onih koji nisu ispunili on-line anketu bio je postavljen na 3 puta (prema dosadašnjim iskustvima, nakon više od 3 podsjećanja ne raste broj osoba koje se odazovu na poziv za istraživanje, nego se povećava broj osoba koje negativno reagiraju na veći broj pokušaja kontaktiranja). U svrhu povećanja odaziva na sudjelovanje u istraživanju provedeno je i jedno telefonsko podsjećanje osobama kojima je poslana on-line anketa. Ukoliko bi osoba izrazila želju odgovoriti na anketu putem telefona umjesto putem e-maila to joj se omogućilo kao i dogovor s anketarom za termin telefonskog anketiranja koji joj najviše odgovara. Osobe koje nisu imale e-mail adresu bile su kontaktirane na dostupni broj telefona/mobitela.

3.6.2 Vrijeme prikupljanja podataka

Inicijalno tj. u pripremnoj fazi projekta, vremenski rokovi i raspored prikupljanja podataka planirani su tako da završetak prikupljanja podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata tj. 1. dijela istraživanja bude u skladu s vremenskim okvirima vezanim uz obvezu godišnjeg izvještavanja zadanih Uredbom (EU) br. 1304/2013. U skladu s tim, prikupljanje podataka o dugoročnijim pokazateljima prvotno je provedeno u razdoblju od 07.05.2018. do 21.05.2018. Međutim, kako je već prethodno navedeno, unutar tog vremenskog roka ostvareni su relativno niski odazivi na sudjelovanje u istraživanju, među sudionicima ESF operacija odaziv od 21% (tj. ukupno 251 realizirana anketa), a među sudionicima IZM operacija odaziv od 6,6% (tj. 203 ukupno realizirane ankete). Zbog ovakvih razina odaziva na sudjelovanje u istraživanju, odlukom Upravljačkog tijela vremenski rok za prikupljanje podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata produljen je do 15.06.2018. za telefonsko anketiranje odnosno do 21.06.2018. za online ankete. Stoga je prikupljanje podataka za 1. dio istraživanja nastavljeno i teklo je usporedo s prikupljanjem podataka od sudionika uvrštenih u okvir uzorka za 2. dio istraživanja.

3.6.3 Odaziv na sudjelovanje u 2. dijelu istraživanja

U nastavku slijedi prikaz statusa telefonskih poziva za 2. dio istraživanja tj. ukupan broj realiziranih anketa kojima su prikupljeni podaci o zadovoljstvu sudjelovanjem u projektu. Napomenimo da su podaci o zadovoljstvu sudjelovanjem u projektu prikupljeni i tijekom 1. dijela istraživanja, a ovdje prikazani ukupni broj anketa dobiven je tako da je ukupnom broju valjanih anketa iz 1. dijela istraživanja s prikupljenim podacima o zadovoljstvu pridodan ukupan broj realiziranih anketa iz 2. dijela istraživanja.

U tablicama koje slijede prikazani su statusi telefonskih poziva prema specifičnim ciljevima. Iz tablica se može dobiti uvid o ukupnom odazivu na sudjelovanje u istraživanju zadovoljstva projektom te udjelima ispitanika s obzirom na način odgovaranja na anketu (telefonski ili on-line).

Među sudionicima iz specifičnog cilja 8.ii.1 IZM zabilježen je odaziv od 12,6%, a većina ispitanika, njih 58,2% na anketu je odgovorilo on-line.

Tablica 6. Status poziva – Specifični cilj 8.ii.1 IZM

STATUS POZIVA	N	%	% u realiziranom uzorku
Anketiran telefonski	162	5,3%	41,8%
Kaže da je odgovorio on-line	71	2,3%	18,3%
Kaže da će odgovoriti on-line	155	5,0%	39,9%
Dogovor	847	27,6%	/
Nitko se ne javlja / zauzeto	1203	39,1%	/
Odbija	485	15,8%	/
Krivi broj	151	4,9%	/
UKUPNO	3074	100,0%	100,0%

Među sudionicima iz specifičnog cilja 9.iv.2 nije realizirana niti jedna anketa.

Tablica 7. Status poziva – Specifični cilj 9.iv.2

STATUS POZIVA	N	%	% u realiziranom uzorku
Anketiran telefonski	0	/	/
Kaže da je odgovorio on-line	0	/	/
Kaže da će odgovoriti on-line	0	/	/
Dogovor	6	27,3%	/
Nitko se ne javlja / zauzeto	8	36,4%	/
Odbija	6	27,3%	/
Krivi broj	2	9,1%	/
UKUPNO	22	100,0%	/

U slučaju specifičnog cilja 10.iii.1 i sudionika pomoćnika u nastavi / stručnih komunikacijskih posrednika zabilježen je odaziv od 24%. Većina (68,4%) sudionika pomoćnika u nastavi / stručnih komunikacijskih posrednika na anketu je odgovorilo on-line, dok ih je 31,5% odgovorilo telefonski.

Tablica 8. Status poziva – Specifični cilj 10.iii.1 sudionici - pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici

STATUS POZIVA	N	%	% u realiziranom uzorku
Anketiran telefonski	169	7,6%	31,5%
Kaže da je odgovorio on-line	242	10,8%	45,1%
Kaže da će odgovoriti on-line	125	5,6%	23,3%
Dogovor	398	17,8%	/
Nitko se ne javlja / zauzeto	912	40,9%	/
Odbija	292	13,1%	/
Krivi broj	93	4,2%	/
UKUPNO	2231	100,0%	100,0%

U skupini sudionika roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju iz specifičnog cilja 10.iii.1, ostvaren je odaziv od 21,8%, a pripadajuće granice statističke pogreške uzorka su +/- 5,4%. Većina ispitanika, njih 59,8% na anketu je odgovorila telefonski. Ovakav omjer načina odgovaranja na anketu u skladu je s činjenicom da u bazi sudionika više od polovine (54,6%) roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju ima samo broj telefona. Činjenica da je u ovoj skupini za većinu telefonskih poziva ishod poziva bio „Nitko se ne javlja / zauzeto“ sigurno je utjecala na niži ukupni odaziv na sudjelovanje u istraživanju ove skupine. Ovaj nalaz još jednom ukazuje na važnost kvalitete baze podataka o sudionicima, posebno na važnost ispravnosti kontakt podataka.

Tablica 9. Status poziva – Specifični cilj 10.iii.1 sudionici - roditelji/skrbnici učenika s teškoćama u razvoju

STATUS POZIVA	N	%	% u realiziranom uzorku
Anketiran telefonski	155	13,0%	59,8%
Kaže da je odgovorio on-line	98	8,2%	37,8%
Kaže da će odgovoriti on-line	6	0,5%	2,3%
Dogovor	15	1,3%	/
Nitko se ne javlja / zauzeto	840	70,6%	/
Odbija	19	1,6%	/
Krivi broj	41	3,4%	/
UKUPNO	1189	100,0%	100,0%

4. Analiza i interpretacija prikupljenih podataka

U sklopu ove projektne aktivnosti kao osnova interpretacije prikupljenih podataka provedena je obrada podataka. U svrhu obrade podataka pristupilo se izradi programske sintakse u programu za obradu podataka (SPSS). Rezultat ove projektne aktivnosti je analitički materijal koji se koristio u izradi tablica za godišnje izvješće, u izradi Početnog i Završnog izvješća te pripremi podataka prikupljenih istraživanjem za dodavanje u polazne baze na razini pojedinog sudionika (mikropodaci).

Podaci potrebni za izradu tablica za godišnje izvješće, što je bio opći cilj ovog istraživanja, dostavljeni su e-mailom Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava u elektroničkom obliku (u Excel xlsx formatu) dana 21.05.2018. Nakon komentara pristiglih iz Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, dopunjeni i korigirani podaci poslani su dana 30.05.2018. Napomenimo da se navedeno odnosi na podatke prikupljene u prvom razdoblju prikupljanja (do 21.05.2018.) tj. prije nastavka prikupljanja podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata temeljem odluke Ministarstva rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačkog tijela. Tablice temeljene na ukupnom broju prikupljenih podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata, u koje su uključeni i podaci prikupljeni u produljenom razdoblju do 15.06.2018., dostavljene su dana 19.06.2018. e-mailom Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava kao prilog u okviru Početnog izvješća.

Upravo podatke iz tih tablica, temeljenih na ukupnom broju podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata prikupljenih do kraja produljenog razdoblja, prikazat ćemo zasebno za pojedine specifične ciljeve u tablicama koje slijede dok će rezultati istraživanja zadovoljstva projektom tj. rezultati 2. dijela istraživanja biti prikazani u zasebnom poglavlju.

4.1 Rezultati istraživanja o dugoročnijim pokazateljima postignuća na tržištu rada

Specifični cilj 8.ii.1 IZM

Tablica 10. Specifični cilj 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju – Dugoročni pokazatelji rezultata IZM

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih pokazatelja u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO		
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	916	2158	94	249	19	37	3074	343	11,2%	5,0%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	916	2158	94	249	67	167	3074	343	11,2%	5,0%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	916	2158	94	249	4	7	3074	343	11,2%	5,0%

Tablica 11. Specifični cilj 8.ii.1 IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju - Dugoročni zajednički pokazatelji rezultata ESF i IZM

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih pokazatelja u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	916	2158	94	249	67	167	3074	343	11,2%	5,0%
CR07	sudionici s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
CR08	sudionici stariji od 54 godine koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	256	663	31	78	24	51	919	109	11,9%	8,8%

Specifični cilj 10.iii.1 ESF

Tablica 12. Specifični cilj 10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju - Dugoročni zajednički pokazatelji rezultata ESF i IZM

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih pokazatelja u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	96	435	23	145	19	96	531	168	31,6%	6,3%
CR07	sudionici s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	90	529	22	189	9	41	619	211	34,1%	5,5%
CR08	sudionici stariji od 54 godine koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	1	5	0	3	0	3	6	3	50,0%	43,8%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	79	332	17	114	14	72	411	131	31,9%	7,1%

Tablica 13. Specifični cilj 10.iii.1 - Omogućavanje boljeg pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijalnom obrazovanju - Dugoročni specifični pokazatelji rezultata ESF

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih pokazatelja u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
SR102	sudionici koji su samozaposleni, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	96	435	23	145	0	0	531	168	31,6%	6,3%

4.2 Rezultati istraživanja o zadovoljstvu sudjelovanjem u projektu

4.2.1 Specifični cilj 8.ii.1 IZM

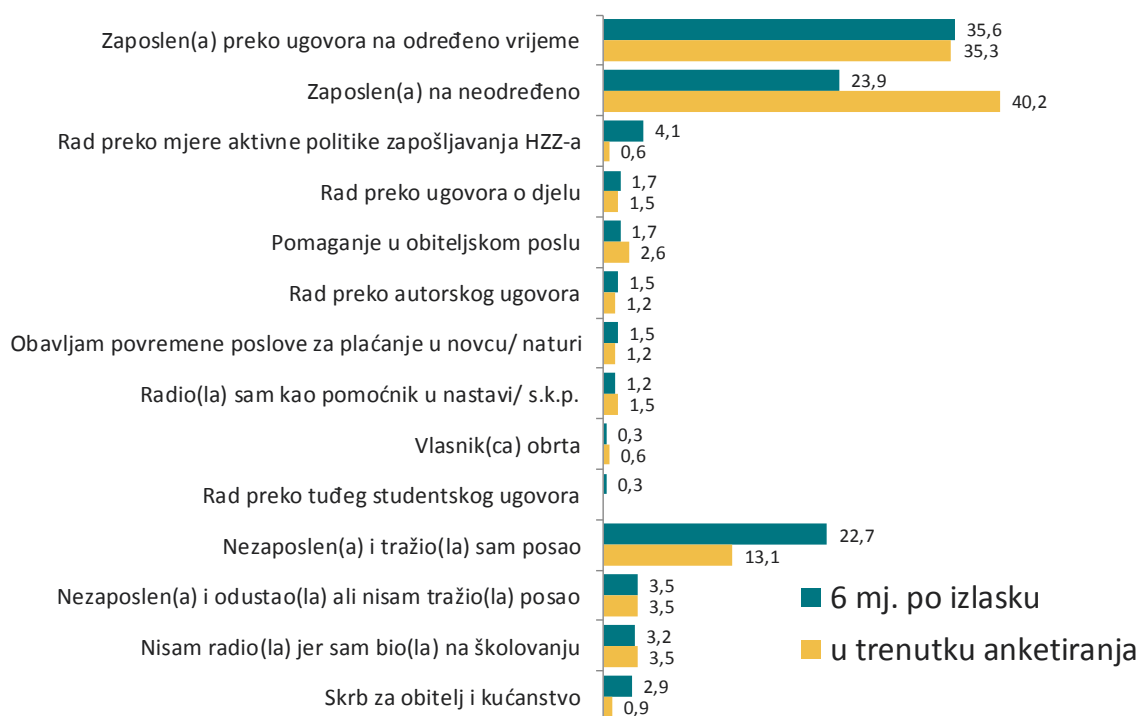
Većina ispitanika (71%) iz skupine sudionika specifičnog cilja 8.ii.1 IZM su osobe ženskog spola koje imaju više ili visoko obrazovanje (78%) dok ih je podjednako iz mlađe (49%) kao iz starije (51%) dobne skupine.

Tablica 14. Demografska struktura realiziranog uzorka

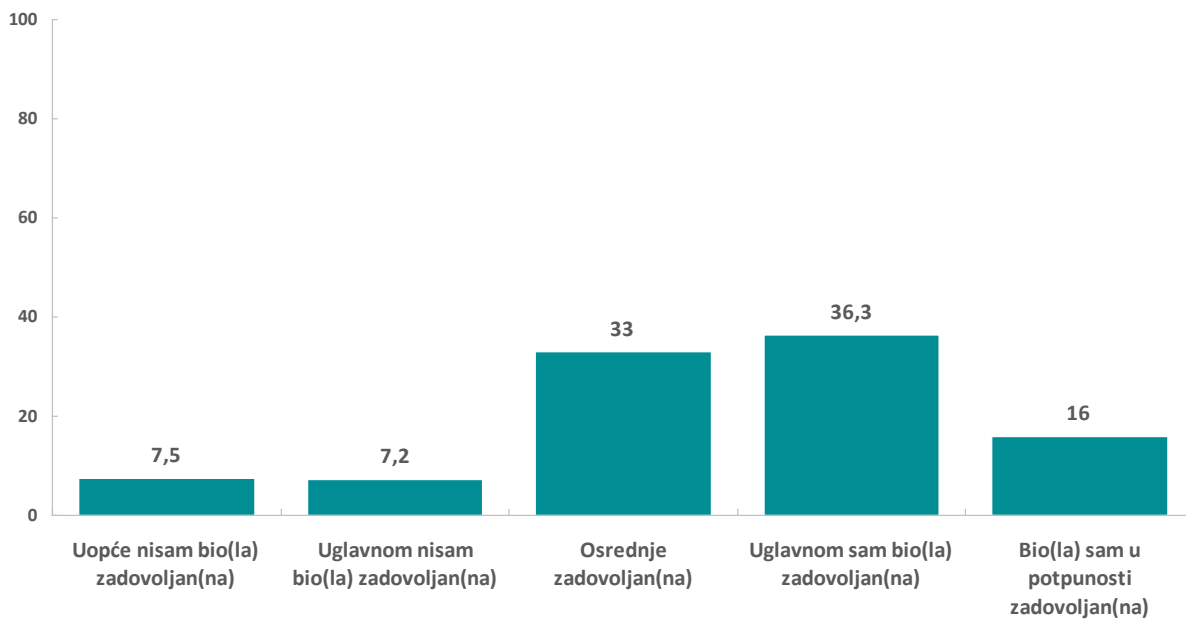
		N	%
UKUPNO		388	100%
Spol	Muški	112	29%
	Ženski	276	71%
Dobna skupina	15-24	190	49%
	25-29	198	51%
Obrazovanje	ISCED 3 ili 4	86	23%
	ISCED 5 do 8	302	78%
Referentna populacija	NEZAPOSLEN_A	388	100%
Regija	Jadranska Hrvatska	108	28%
	Kontinentalna Hrvatska	280	72%

Nešto više od trećine ispitanih sudionika projekata IZM-a bilo je zaposleno na određeno vrijeme i 6 mjeseci po izlasku iz operacija (35,6%) kao i u trenutku anketiranja (35,3%).

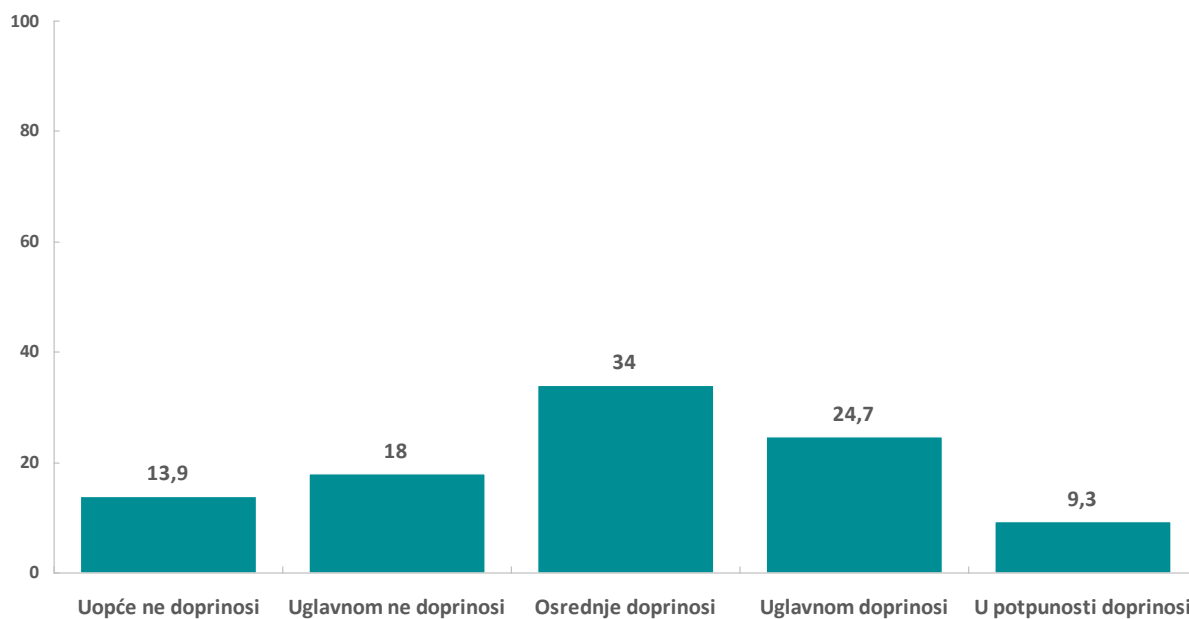
Slika 1. Radni status 6 mjeseci po prestanku sudjelovanja i u trenutku anketiranja

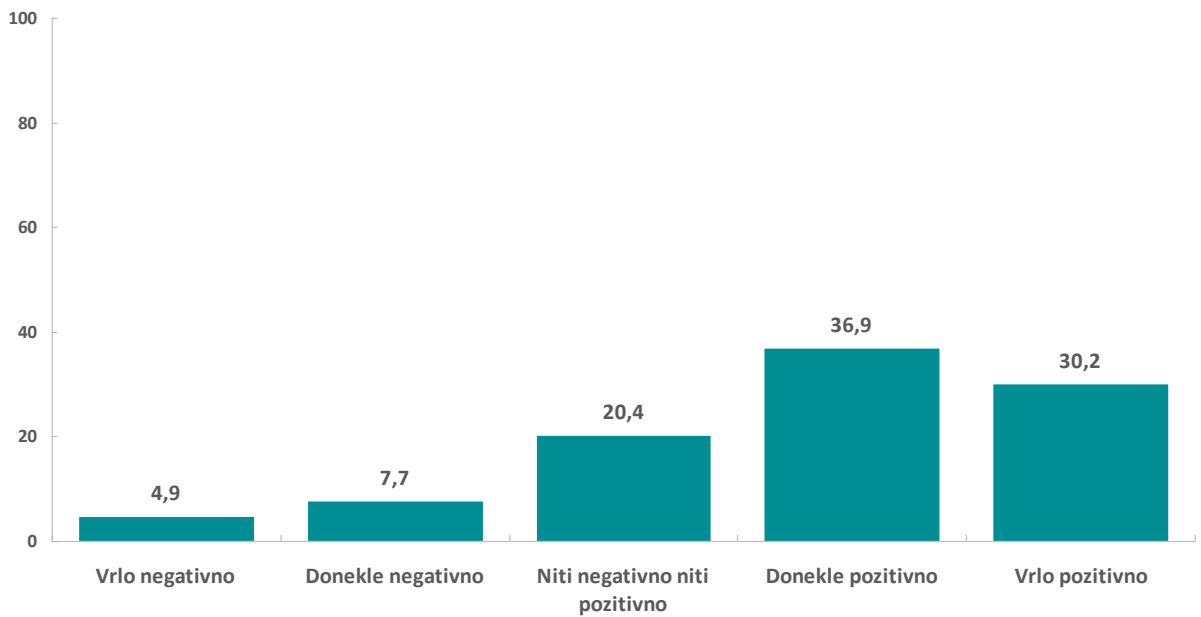
Slika 2. Općenito govoreći, koliko ste bili zadovoljni procedurama kroz koje ste morali proći da biste mogli sudjelovati u projektu?

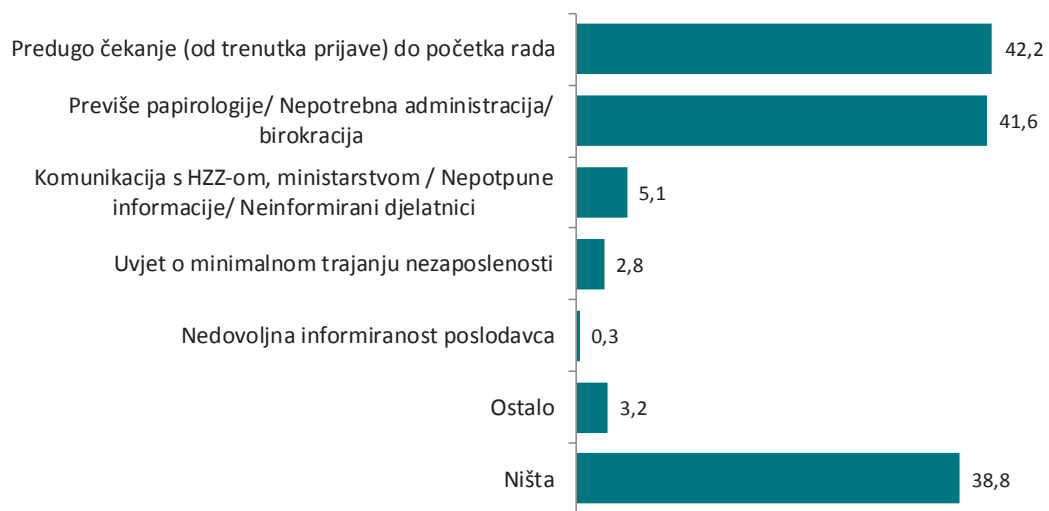
Slika 3. U kojoj mjeri smatrate da projekt u kojem ste sudjelovali općenito doprinosi povećanju zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju.

Slika 4. Što biste rekli kakvo je općenito Vaše iskustvo kao sudionika/ce projekta?

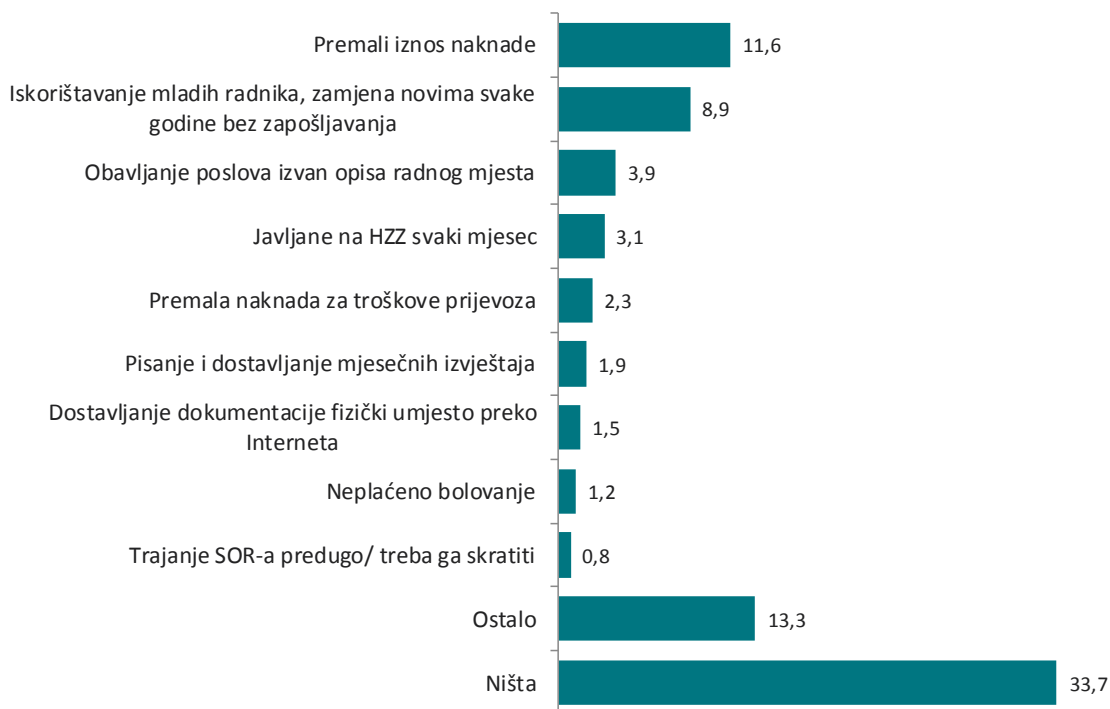

Slika 5. Molimo Vas da navedete koji dio procedure je Vama osobno bio posebno zahtjevan? (N=351)

Slika 6. A što, prema Vašem mišljenju, predstavlja najveće i/ili nepotrebno opterećenje za sudionike ovog projekta? (N=259)

Na temelju rezultata ovog istraživanja može se reći da su projekti IZM-a uglavnom dobro ocjenjeni od strane sudionika. Tako više od dvije trećine sudionika (67,1%) navodi da je njihovo općenito iskustvo sudjelovanja u projektu pozitivno pri čemu to iskustvo donekle pozitivnim smatra 36,9%, a vrlo pozitivnim 30,2% sudionika. Oko petine (20,4%) sudionika projektu daje neutralnu, a 12,6% negativnu ocjenu. Kada je u pitanju zadovoljstvo procedurama koje su sudionici morali proći da bi mogli sudjelovati u projektu, više od polovine (52,3%) ih navodi da su njima bili uglavnom (36,3%) ili u potpunosti (16%) zadovoljni. Procedurama je nezadovoljno bilo 14,7% sudionika dok ih je trećina bila osrednje zadovoljna. Kada ispitanici sami navode ono što smatraju posebno zahtjevnim u procedurama, u podjednakoj mjeri navode predugo čekanje do početka rada (42,1%) kao i nepotrebnu administraciju („previše papirologije“) (41,6%). Iz sadržaja odgovora koje navode ispitanici vidljivo je da, osim samog trajanja razdoblja od prijave do početka rada na projektu, sudionicima iz ove skupine problem predstavlja i to što se u tom razdoblju čekanja ne mogu zapošljavati i raditi druge poslove. Na ocjenu o prevelikoj/ nepotrebnoj administraciji vjerojatno utječe i dojam ispitanika da se više radi o zadovoljavanju forme nego o stvarnoj kontroli rada, osposobljavanja i poslodavaca jer samu kontrolu smatraju nedostatnom.

Iako u malom postotku (5,1%), kao ono što ispitanici vide problematičnim u vezi s procedurom navode se i nepotpune informacije o projektu (odnosno komunikaciju s neinformiranim djelatnicima HZZ-a/ministarstva).

Kada su ispitanici trebali navesti ono što prema njihovu mišljenju predstavlja najveće i/ili nepotrebno opterećenje za sudionike projekta, ispitanici uz premali iznos naknade (11,6%), najčešće (8,9%) iznose opću ocjenu mjere Stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa kao iskorištavanje mladih osoba/ radnika. Naime, ispitanici smatraju da, s jedne strane, ova mjera omogućuje poslodavcima pristup jeftinoj radnoj snazi koju po završetku sudjelovanja nemaju obvezu zaposliti već ju opetovano mogu zamjenjivati novim mladim nezaposlenim osobama dok, s druge strane, za mlade osobe sudjelovanje u mjeri ne predstavlja povećanje vjerojatnosti zapošljavanja po izlasku iz mjere nego naprotiv, zajamčeni povratak u nezaposlenost. Negativna ocjena ove mjere kod nekih ispitanika proizlazi iz percepcije da poslodavci inicijalno niti nemaju namjeru zapošljavanja već zlorabe mjeru

eksploatirajući mlade ljudi i to uz pomoć i na trošak države, tj. javnog financiranja, te stoga smatraju da bi ovu mjeru u potpunosti trebalo ukinuti.

Ovakvo doživljavanje projekta od strane sudionika nesumnjivo se odrazilo i na ocjenu općenitog doprinosa projekta u kojem su sudjelovali povećanju zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju. Mišljenja sudionika projekata IZM-a podijeljena su po tom pitanju pa ih tako nešto manje od trećine (31,9%) smatra da uglavnom (18%) ili uopće (13,9%) ne doprinosi dok ih je nešto više od trećine (34%) mišljenja da projekt uglavnom (24,7%) ili u potpunosti (9,3%) doprinosi povećanju zapošljavanja i brze integracije na tržište rada nezaposlenih mladih.

4.2.2 Specifični cilj 10.iii.1 ESF – pomoćnici u nastavi/ stručni komunikacijski posrednici

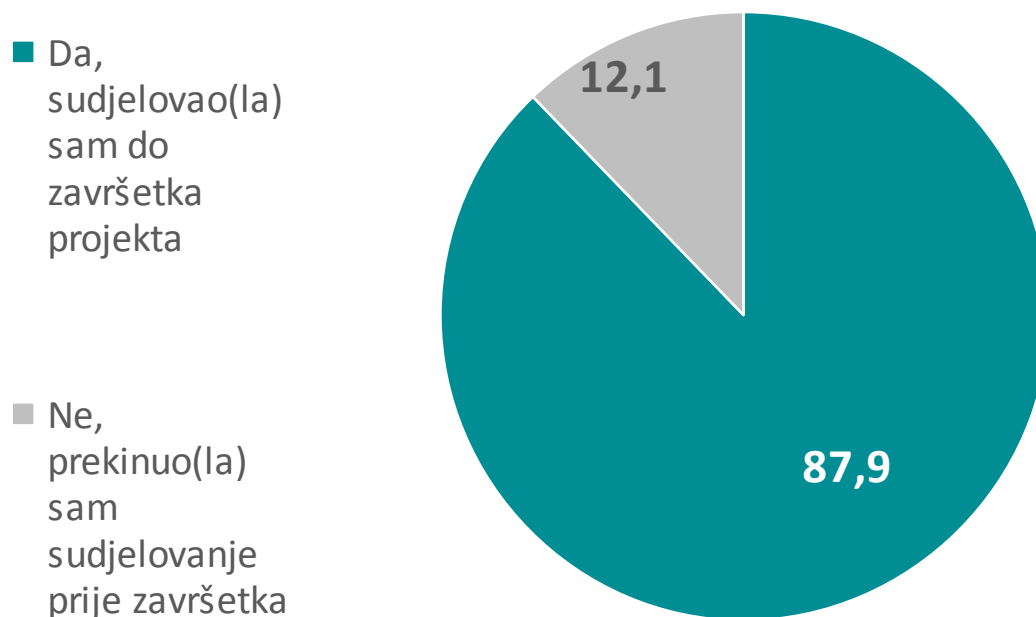
Od ukupno 536 ispitanika iz specifičnog cilja 10.iii.1 ESF, sudionika pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika obuhvaćenih ovim istraživanjem, njih 531 bili su pomoćnici u nastavi, a petoro stručni komunikacijski posrednici. Velika većina ispitanika su osobe ženskog spola (86%), starije od 25 godina (90%), a više od polovine, njih 59% ima više ili visoko obrazovanje.

Tablica 15. Demografska struktura realiziranog uzorka

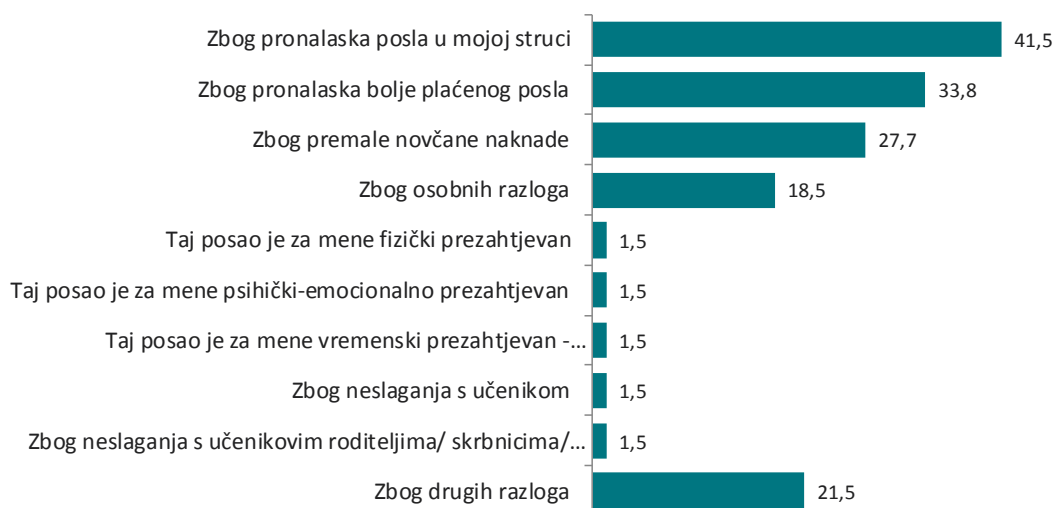
		N	%
UKUPNO		536	100%
Spol	Muški	75	14%
	Ženski	461	86%
Dobna skupina	15-24	54	10%
	25-29	177	33%
	30-54	296	55%
	55-64	9	2%
Obrazovanje	ISCED 3 ili 4	221	41%
	ISCED 5 do 8	315	59%
Referentna populacija	NEZAPOSLEN_A	358	67%
	NEAKTIVNE_OSOBE	4	1%
	ZAPOSLLEN_A	174	32%
Regija	Jadranska Hrvatska	190	36%
	Kontinentalna Hrvatska	345	64%

Većina ispitanih (88%) sudjelovala je u projektu do njegova završetka. Među onima koji su prekinuli svoje sudjelovanje u projektu prije završetka, kao razlozi prekida sudjelovanja najčešće se navodi pronalaženje drugog posla, bilo posla u struci (42%) ili bolje plaćenog posla (34%) te premala novčana naknada (28%).

Slika 7. Jeste li u projektu „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“ sudjelovali skroz do završetka projekta?

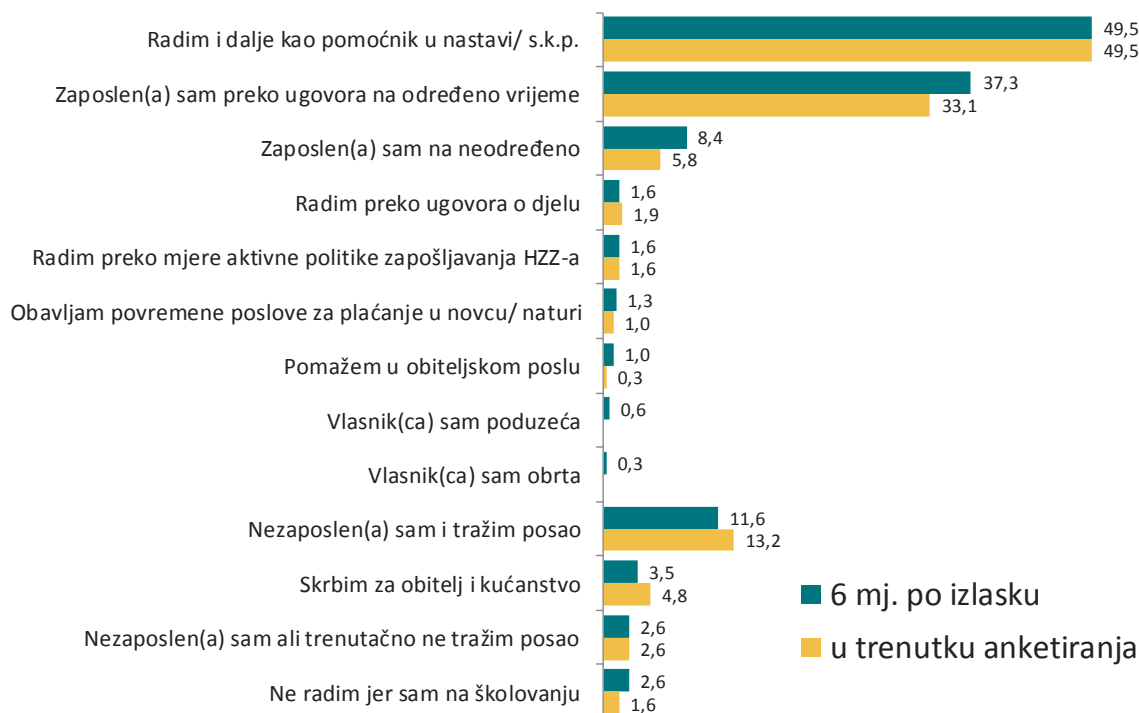
Slika 8. Zbog kojeg razloga ste prekinuli sudjelovanje u projektu? (N=36)

Kada se usporede odgovori koje ispitanici daju o svom radnom statusu u trenutku anketiranja te 6 mjeseci po prestanku sudjelovanja dobiva se još jedna potvrda da se u slučaju pomoćnika u nastavi radi o specifičnoj populaciji. Gotovo polovina ih je i 6 mjeseci po prestanku sudjelovanja kao i u trenutku anketiranja radilo kao pomoćnik u nastavi što znači da su i dalje nastavili raditi kao pomoćnici u nastavi.

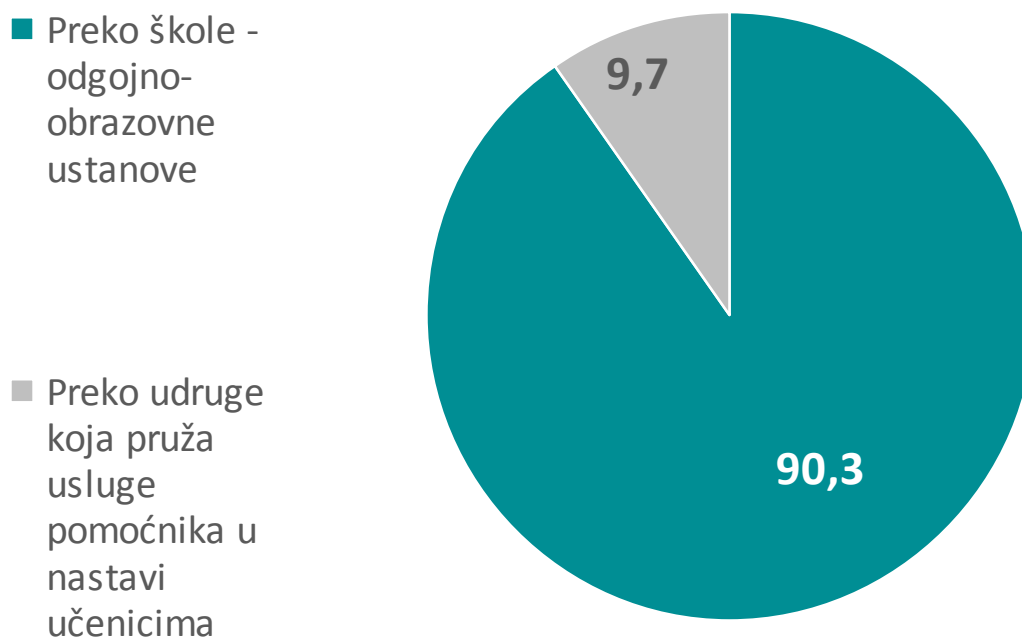
Iako je gotovo polovina ispitanika u ovom istraživanju radila kao pomoćnik u nastavi i sljedeće školske godine, manji dio njih (točnije 12%) nije ostao na tom poslu niti tijekom školske godine koja je bila unutar promatranog referentnog razdoblja. To upućuje na zaključak da te osobe posao pomoćnika u nastavi doživljavaju kao privremeni posao dok im se ne ukaže neka bolja prilika, što je s gledišta nezaposlenih/privremeno/povremeno zaposlenih osoba sasvim razumljivo ali za učenike s teškoćama u razvoju i njihove roditelje/skrbnike predstavlja dodatan problem, naročito kada bez pomoćnika u nastavi ostanu usred školske godine. Stoga bi bilo poželjno pri izboru osoba za posao pomoćnika u nastavi uzeti u obzir njihovu motivaciju i ovisno o tome, neke od kandidata eventualno preusmjeriti u druge, za njih prikladnije mjere poticanja zapošljavanja.

Slika 9. Radni status 6 mjeseci po prestanku sudjelovanja i u trenutku anketiranja

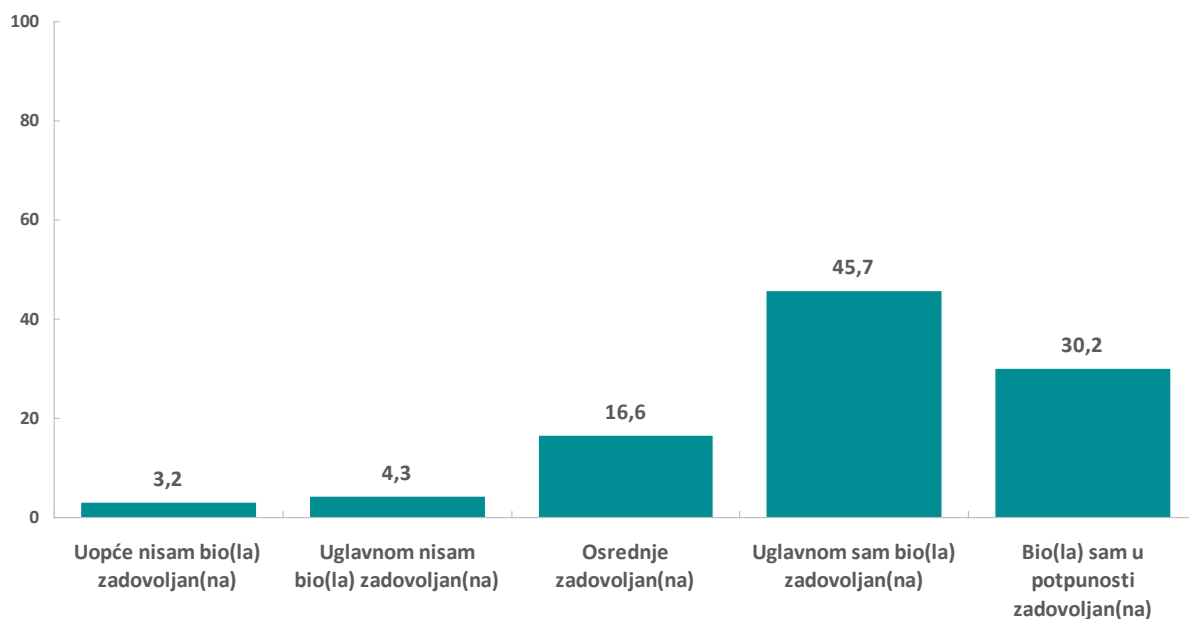
Većina ispitanika (90%) koji su i u trenutku anketiranja tj. u školskoj godini 2017./2018. radili kao pomoćnici u nastavi, bilo je zaposleno preko odgojno-obrazovne ustanove dok ih je preko udruga bilo zaposleno 10%.

Slika 10. Jeste li kao pomoćnik u nastavi / stručni komunikacijski posrednik bili zaposleni preko škole odnosno odgojno-obrazovne ustanove u kojoj sada radite ili preko udruge?

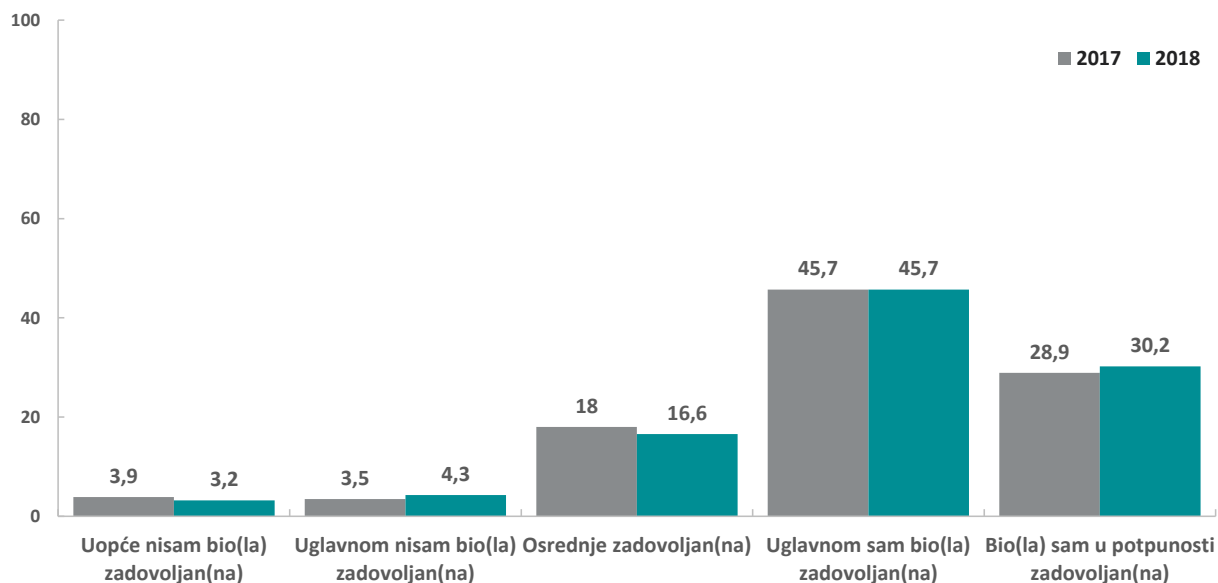

Procjenjujući procedure koje su morali proći kako bi počeli raditi na poslu pomoćnika u nastavi, više od tri četvrtine njih navodi da su bili uglavnom (46%) odnosno u potpunosti (30%) zadovoljni.

Slika 11. Općenito govoreći, koliko ste bili zadovoljni procedurama kroz koje ste morali proći da biste mogli početi raditi na poslu pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika?

Slika 12. Općenito govoreći, koliko ste bili zadovoljni procedurama kroz koje ste morali proći da biste mogli početi raditi na poslu pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika? – Usporedba 2017./2018.

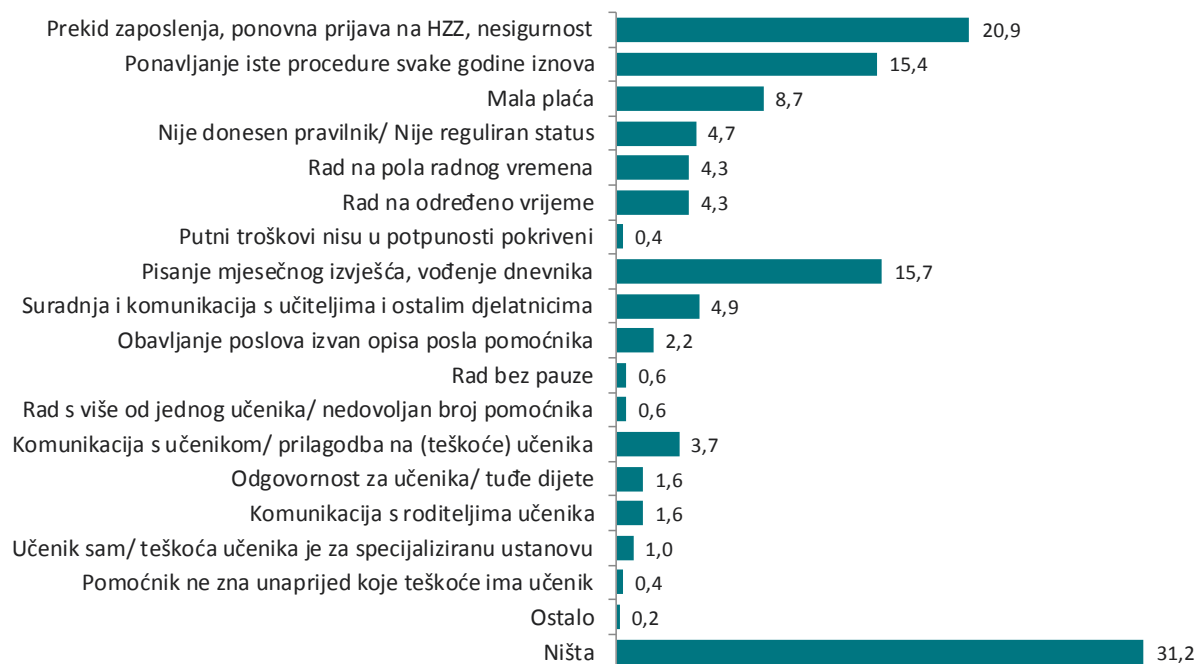
Slika 13. Molimo Vas da navedete koji dio procedure je Vama osobno bio posebno zahtjevan? (N=446)

Dio procedure koji ispitanici najčešće (10,5%) navode kao posebno zahtjevan jest prikupljanje dokumentacije. Najviše spontanih odgovora u kontekstu procedure tiče se različitih aspekata edukacije pri čemu se najviše ističe ocjena edukacije kao preopćenite odnosno nedostatne za specifične teškoće učenika, a uz edukaciju tu je i samo testiranje tj. proces polaganja ispita (5,2%). Spomenimo da dio (doduše mali, 2,5%) sudionika spontano navodi da bi trebalo postrožiti proces selekcije za posao pomoćnika u nastavi – zbog percepcije o zapošljavanju na posao pomoćnika u nastavi „preko veze“, a ne na temelju kriterija stručnosti.

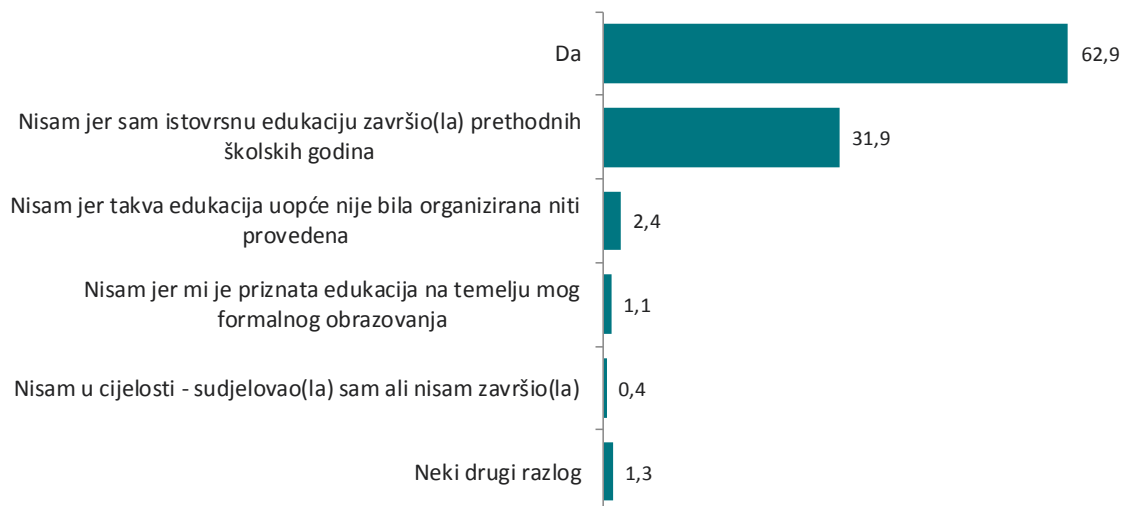
Slika 14. A što, prema Vašem mišljenju, predstavlja najveće i/ili nepotrebno opterećenje za sudionike ovog projekta? (N=492)

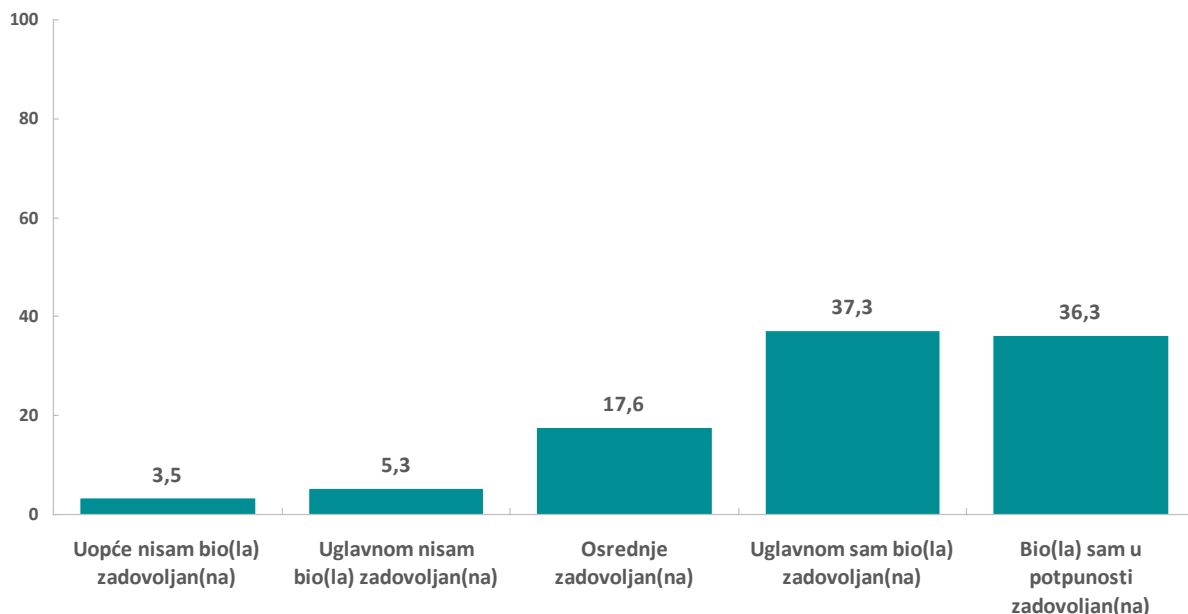
Među odgovorima koje ispitanici navode pri opisu najvećeg i/ili nepotrebno opterećenja za sudionike projekta, možemo uočiti tri cjeline. Uvjerljivo najveći broj odgovora odnosi se na radni status i prava osoba koje rade kao pomoćnici u nastavi. Pri tome, prekid zaposlenja na kraju školske godine, ponovna prijava na HZZ odnosno vraćanje u status nezaposlenih te iščekivanje raspisivanja natječaja za sljedeću školsku godinu i s tim povezana neizvjesnost, (a što sve zapravo spada u sastavni dio postojeće procedure) izaziva dodatnu nesigurnost osoba koje su već radile kao pomoćnici u nastavi. Uz ovaj odgovor koji navodi 20,9% ispitanika, 15,4% njih navodi ponavljanje iste procedure svake godine iznova kao ono što predstavlja nepotrebno opterećenje naročito za osobe koje su već radile kao pomoćnici u nastavi. Ostali odgovori koje možemo svrstati u kategoriju radnog statusa su mala plaća (8,7%), nepostojanje pravilnika tj. nereguliran status (4,7%) te rad na pola radnog vremena i rad na određeno vrijeme (po 4,3%). U sljedeću cjelinu spadaju odgovori koji se više odnose na sam sadržaj i opis posla pa se ovdje kao najčešći odgovor (15,7%) navodi pisanje mjesečnog izvješća odnosno vođenje dnevnika te suradnja i komunikacija s učiteljima i ostalim djelatnicima, prije svega stručnim suradnicima, u školi (4,9%). Treću cjelinu čine odgovori vezani uz sam rad i komunikaciju s učenicom (3,7%) odnosno roditeljima učenika (1,6%). Spomenimo da ispitanici nisu u svojim odgovorima, što je i razumljivo, striktno razdvajali proceduru od aspekata projekta koji za sudionike predstavljaju najveće i/ili nepotrebno opterećenje.

Ispitanici, naročito oni s višegodišnjim iskustvom, ističu da su, unatoč svojoj motivaciji za nastavak rada i dobrom odnosu ostvarenom s učenicom, svake godine primorani prekidati ugovor i ponovno prolaziti istu proceduru za zapošljavanje. Stoga neki ispitanici navode, osim potrebe reguliranja statusa posebnim pravilnikom, da bi posao pomoćnika u nastavi trebao postati radno mjesto na neodređeno vrijeme u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja. Nadalje, iz odgovora ispitanika može se vidjeti da oni poslu koji obavljaju pristupaju kao zahtjevnom i odgovornom poslu, naročito u slučaju rada s učenicima koji imaju specifične teškoće pa smatraju da je postojeća edukacija preopćenita i nedostatna, izražavaju svoju motivaciju za sudjelovanje u dodatnoj edukaciji dopunjenoj sadržajima koji se odnose na teškoću koju ima učenik s kojim rade te također smatraju da bi u svom radu trebali imati veću potporu od strane stručnih suradnika odnosno stručnjaka za tu vrstu teškoća. Novčanu naknadu za posao koji rade smatraju premalom upravo u odnosu na zahtjevnost i odgovornost posla koji obavljaju.

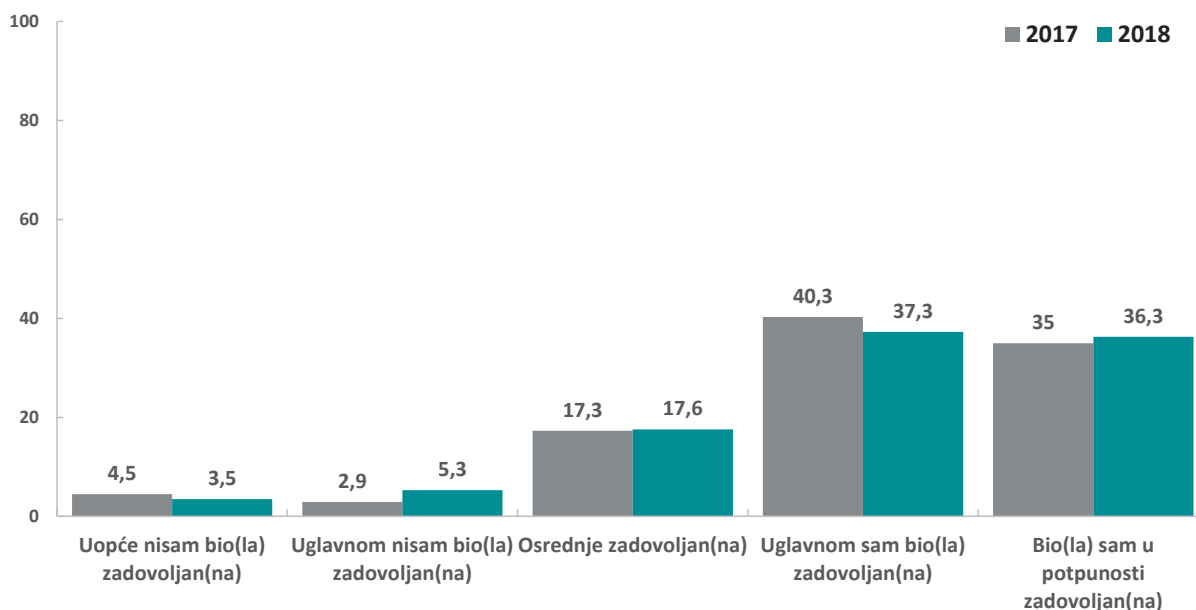
Slika 15. Jeste li završili službenu edukaciju za pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika u sklopu projekta za školsku godinu 2016./2017.?

Slika 16. Koliko ste općenito bili zadovoljni tom edukacijom?

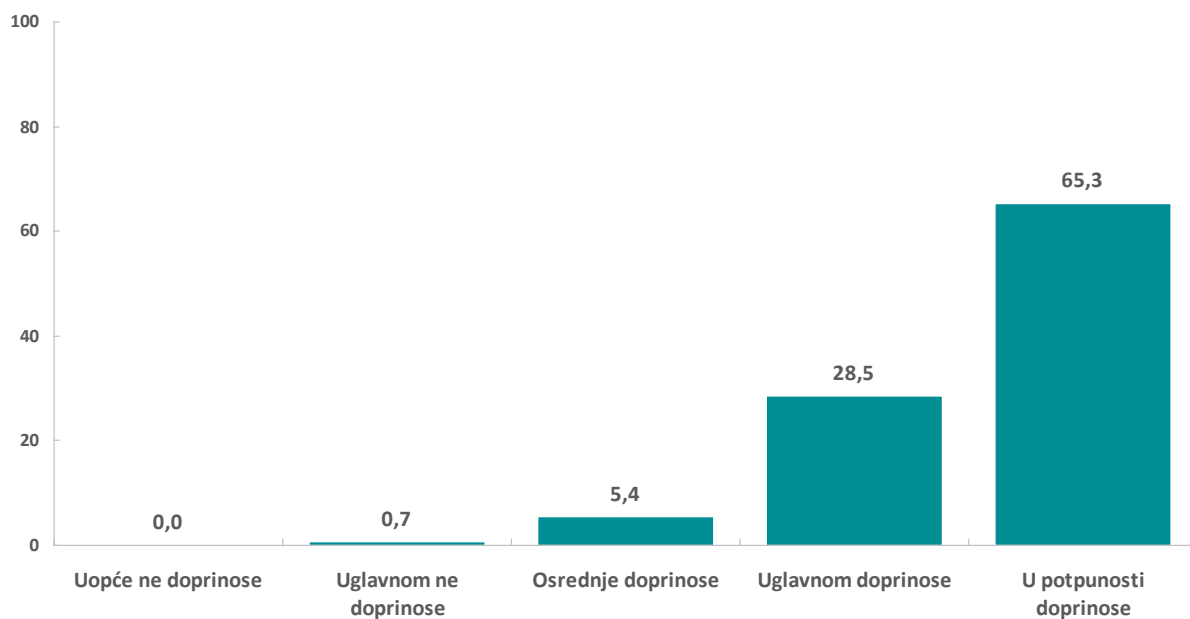

Slika 17. Koliko ste općenito bili zadovoljni tom edukacijom? – Usporedba 2017./2018.

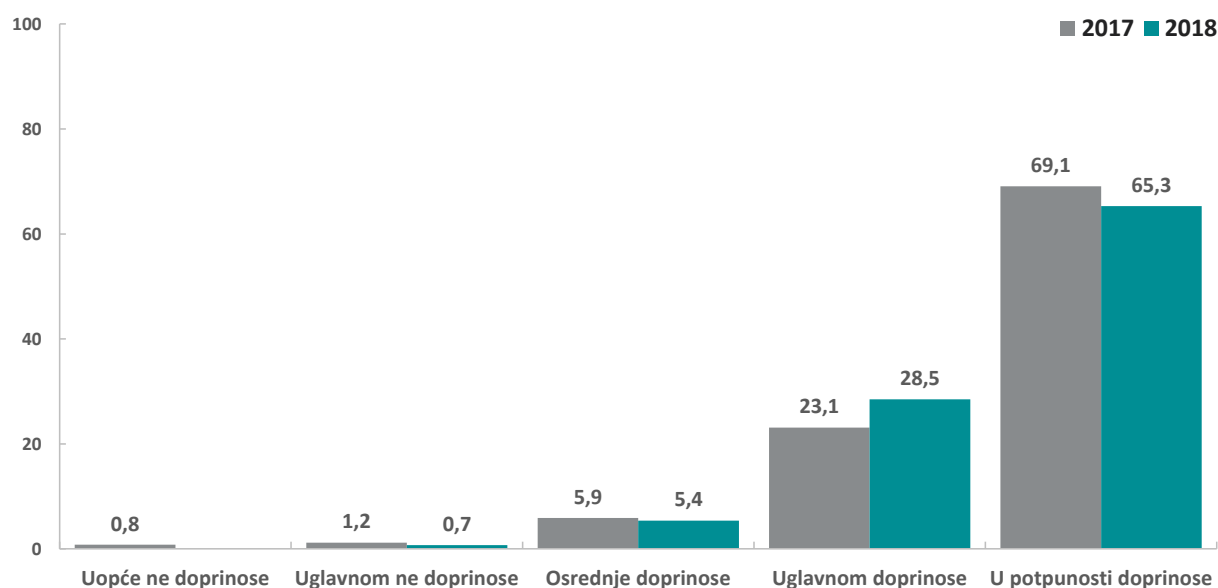

Službenu edukaciju u sklopu projekta za školsku godinu 2016./2017. završilo je 63% pomoćnika u nastavi, a većina onih koji to nisu učinili kao razlog navode da su istovrsnu edukaciju završili prethodnih godina. Među onima koji su navedenu edukaciju završili, više od dvije trećine ih je bilo uglavnom (37,3%) odnosno u potpunosti (36,3%) zadovoljno.

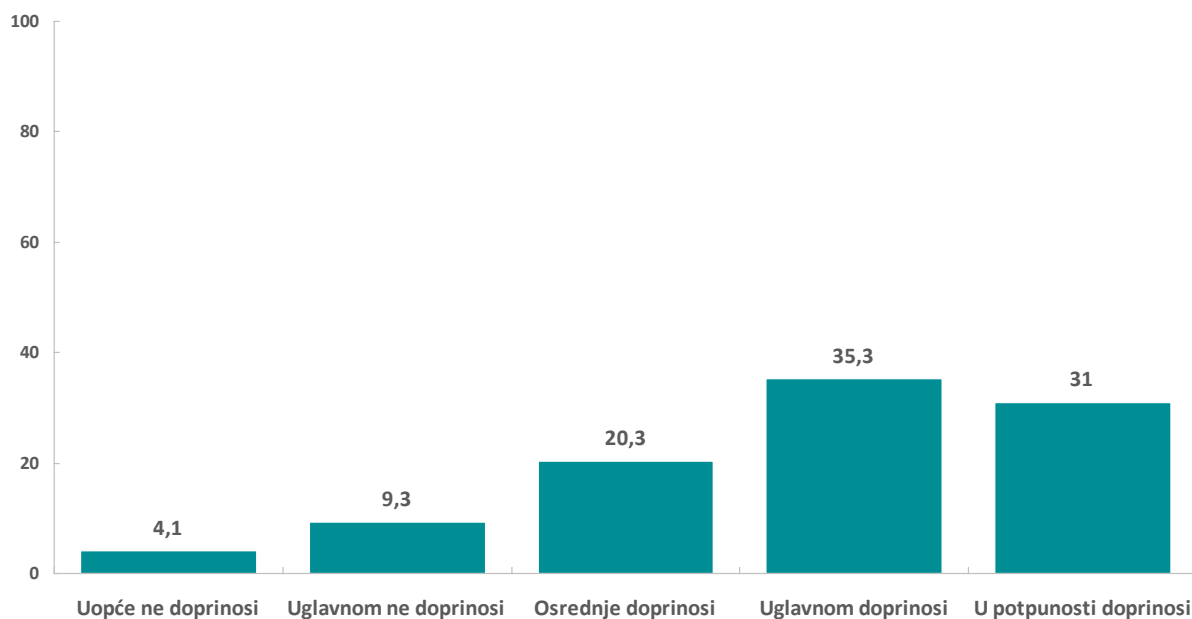
Slika 18. U kojoj mjeri smatrate da pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici u okviru ovog projekta općenito doprinose unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju?

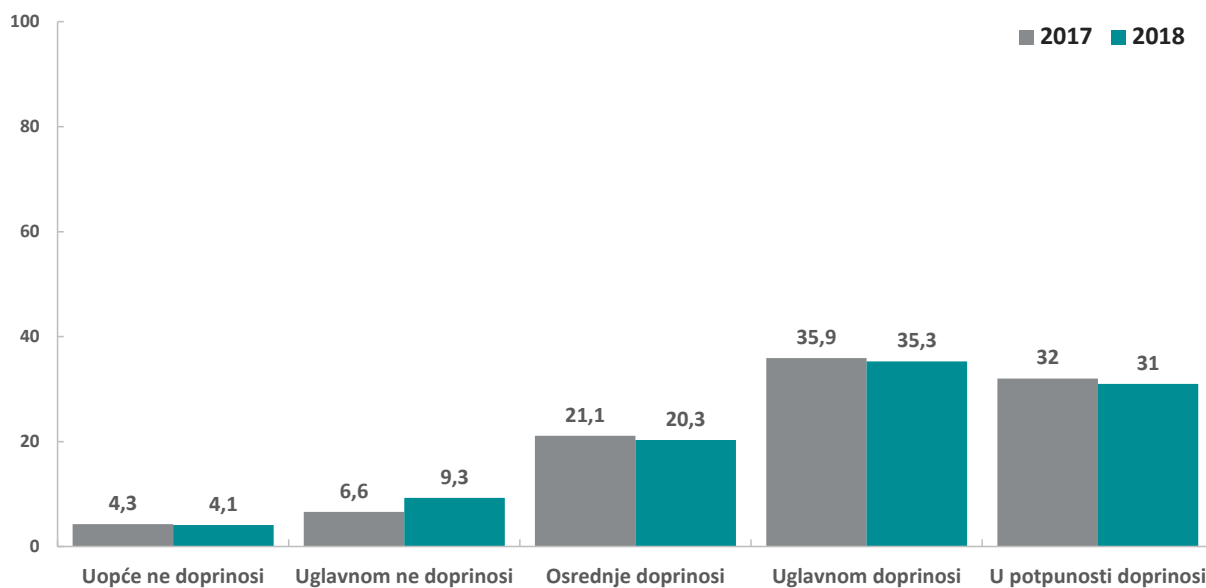
Slika 19. U kojoj mjeri smatrate da pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici u okviru ovog projekta općenito doprinose unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju? – Usporedba 2017./2018.

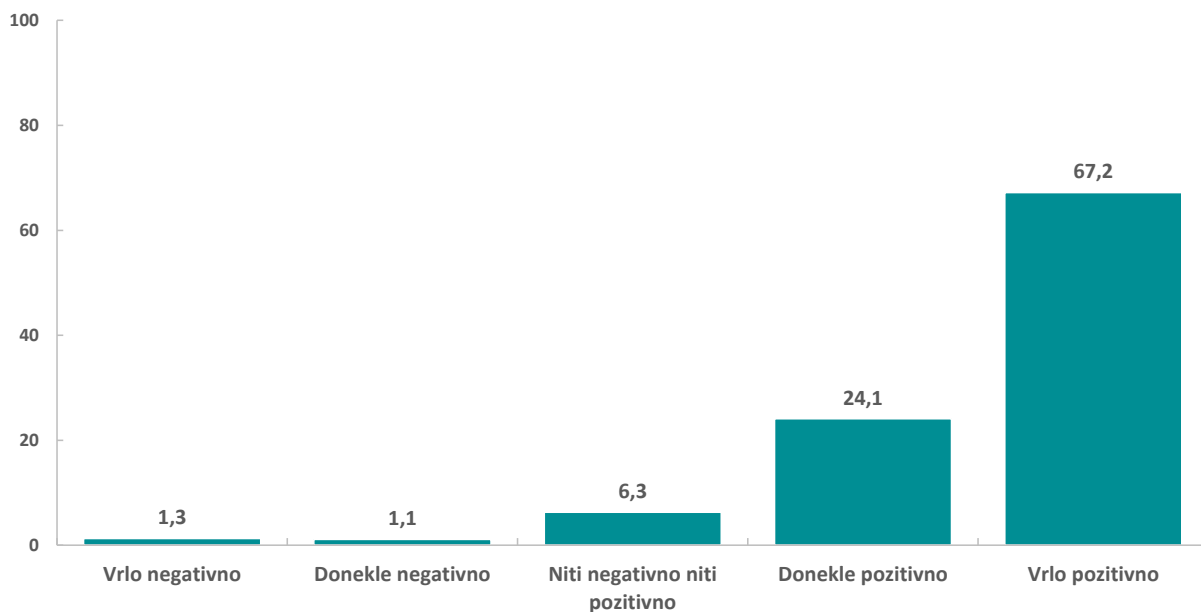
Slika 20. U kojoj mjeri smatrate da projekt općenito doprinosi poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje rade kao pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici?

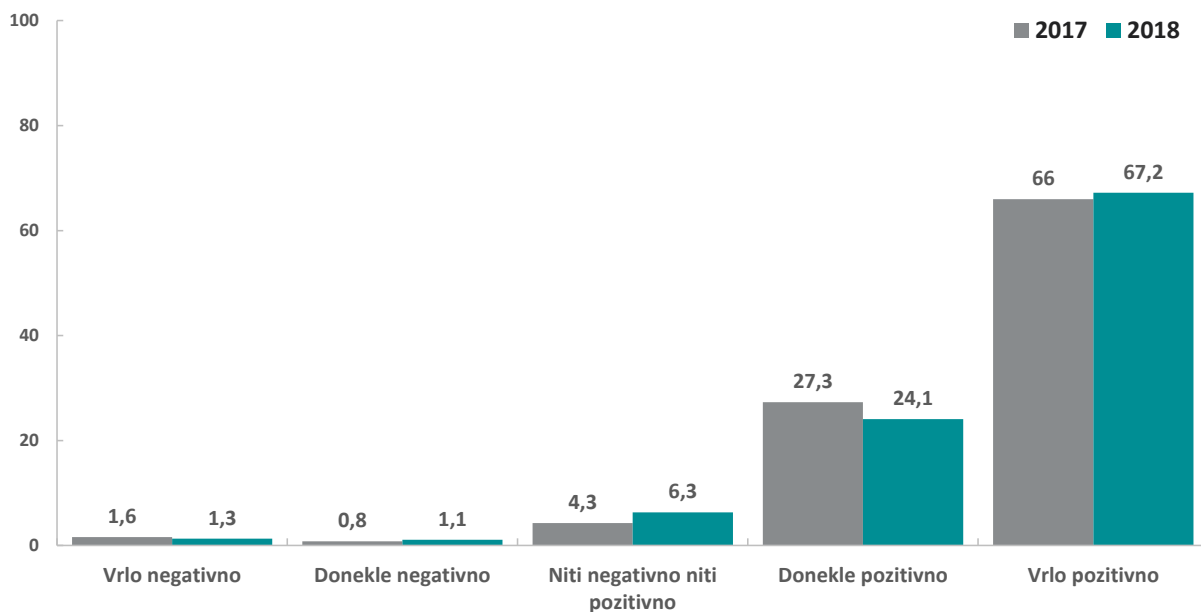
Slika 21. U kojoj mjeri smatrate da projekt općenito doprinosi poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje rade kao pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici? – Usporedba 2017./2018.

Slika 22. Što biste rekli kakvo je općenito Vaše iskustvo na poslu pomoćnika u nastavi/ stručnog komunikacijskog posrednika?

Slika 23. Što biste rekli kakvo je općenito Vaše iskustvo na poslu pomoćnika u nastavi/ stručnog komunikacijskog posrednika? – Usporedba 2017./2018.

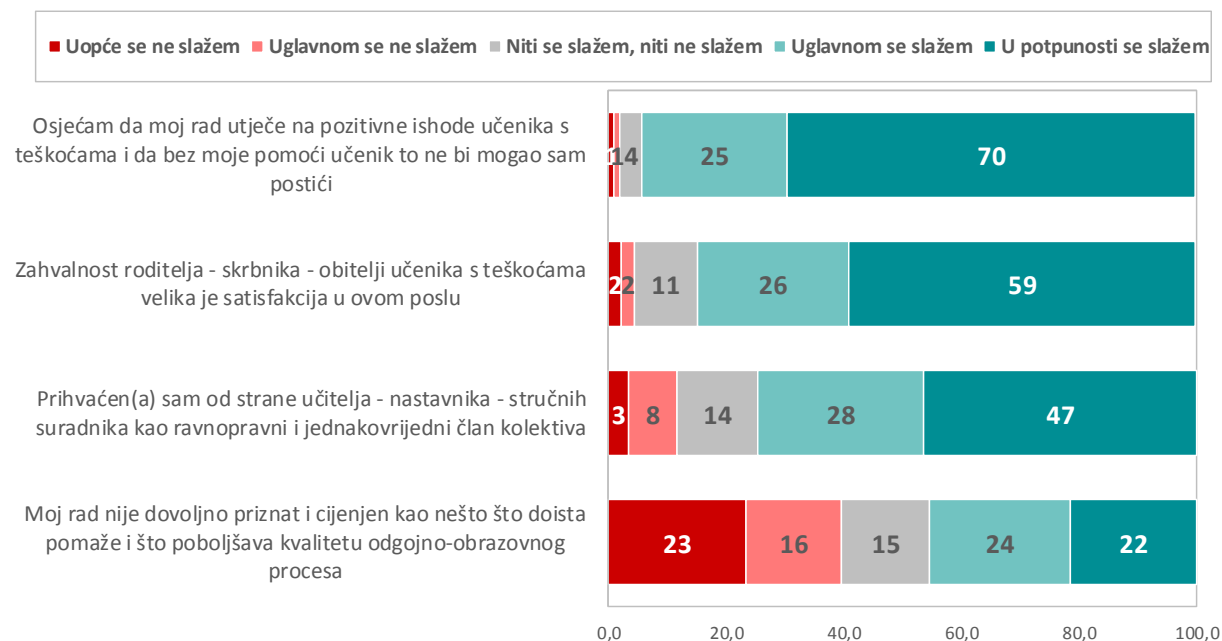
Ocjenjujući svoj doprinos unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju, 65% pomoćnika u nastavi smatra da oni u potpunosti doprinose unapređenju pristupa, a 29% da uglavnom doprinose. Također, preko dvije trećine (67,2%) ih svoje općenito iskustvo na poslu pomoćnika u nastavi/ stručnog komunikacijskog posrednika ocjenjuje vrlo pozitivnim, a nešto manje od četvrtine (24,1%) donekle pozitivnim.

Međutim, kada je u pitanju doprinos projekta poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje u sklopu projekta rade kao pomoćnici u nastavi, ocjene su nešto umjerenije pa tako nešto manje od trećine smatra da projekt u potpunosti doprinosi tom poboljšanju, preko trećine da uglavnom doprinosi, a nešto više od petine da osrednje doprinosi poboljšanju njihova položaja na tržištu rada. U skladu s ovim ocjenama su i rezultati stupnja slaganja s tvrdnjama o radu pomoćnika u nastavi. Velika većina pomoćnika u nastavi svoj rad smatra važnim za postizanje pozitivnih ishoda učenika s teškoćama u razvoju, tj. smatra da ti ishodi ne bi bili mogući bez njihova rada, zatim kao satisfakciju u svom poslu prepoznaju zahvalnost roditelja/skrbnika/obitelji učenika s teškoćama u razvoju te smatra da ih ostali članovi prihvaćaju kao ravnopravne i jednakovrijedne članove kolektiva. Kada je pak u pitanju priznatost i cijenjenost njihova posla kao nečega što doista poboljšava kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa, stavovi pomoćnika u nastavi su podijeljeni. Nešto više je onih koji se uglavnom (24%) ili u potpunosti (22%) slažu, nego onih koji se uglavnom (16%) ili uopće ne slažu (23%) s tvrdnjom da njihov rad nije dovoljno priznat i cijenjen kao nešto što doista pomaže i što poboljšava kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa.

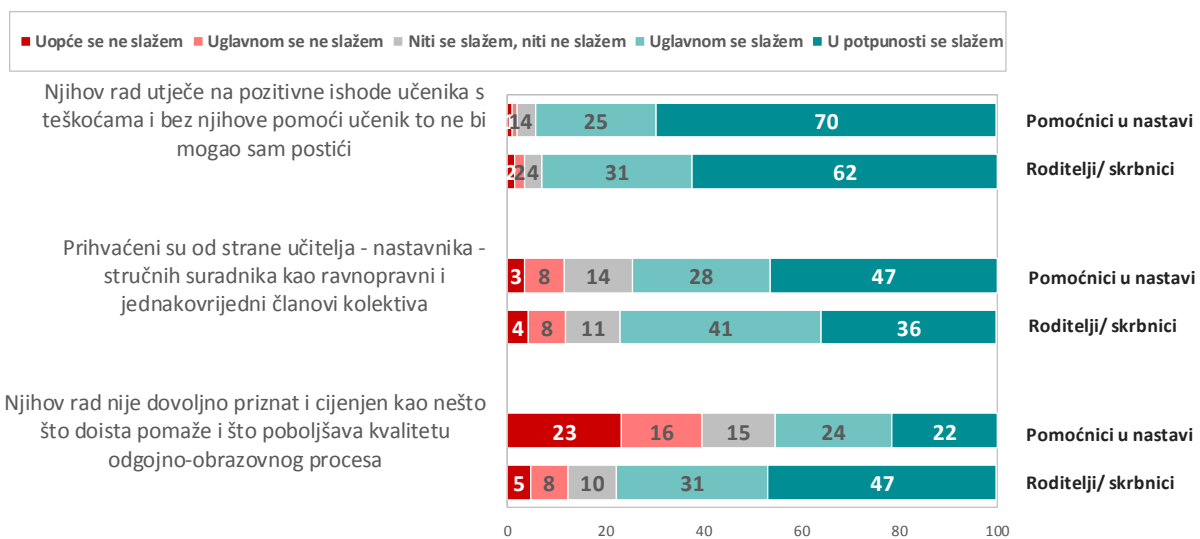
Na temelju svih navedenih rezultata može se zaključiti da je projekt „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“ prihvaćen te uglavnom pozitivno ocijenjen i od strane pomoćnika i od strane roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju. Međutim, i pomoćnici i roditelji/skrbnici smatraju da rad pomoćnika u nastavi nije dovoljno priznat i cijenjen od strane samog obrazovnog sustava. Usporedbom rezultata ovog istraživanja s prošlogodišnjim istraživanjem, može se uočiti sličnost profila ocjena koje pomoćnici u nastavi/ stručni komunikacijski posrednici daju pojedinim aspektima projekta (procedura, edukacije, doprinosa projekta unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju, doprinosa projekta poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje u sklopu projekta rade kao pomoćnici u nastavi te opće ocjene iskustva sudjelovanjem u projektu) te da nema niti bitnih razlika u postocima ispitanika koji pojedinu ocjenu daju unutar svakog od tih ocjenjivanih aspekata.

Na temelju rezultata ovog istraživanja možemo zaključiti da, većinom zbog zakinitosti za prava koja proizlaze iz statusa stalnog radnog odnosa, pomoćnici u nastavi/ stručni komunikacijski posrednici smatraju da bi do poboljšanja njihova statusa došlo formaliziranjem posla koji obavljaju te priznavanjem istoga kao stalnog radnog mjesta unutar obrazovnog sustava.

Slika 24. Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama o radu pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika?

Slika 25. Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama o radu pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika? – Usporedba odgovora pomoćnika u nastavi i roditelja/skrbnika

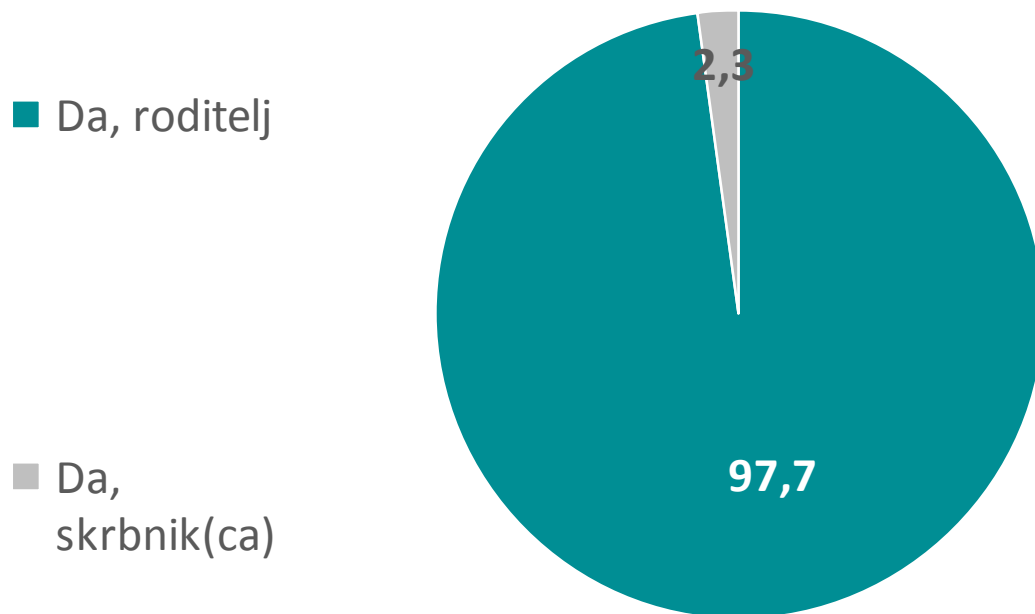

4.2.3 Specifični cilj 10.iii.1 ESF - roditelji/skrbnici učenika s teškoćama u razvoju

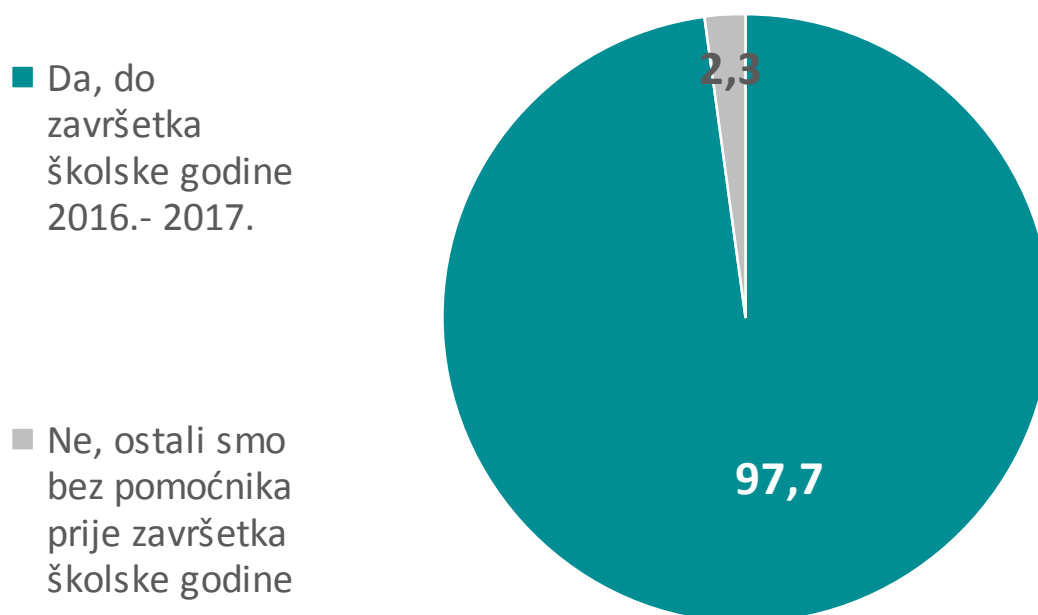
Većina ispitanika u istraživanju iz skupine sudionika-roditelja/skrbnika tj. njih 98% bili su roditelji učenika s teškoćama u razvoju dok ih je 2% bilo sa statusom skrbnika.

Slika 26. Jeste li Vi roditelj ili skrbnik djeteta školskog uzrasta kojemu je dodijeljen pomoćnik u nastavi / stručni komunikacijski posrednik u okviru projekta u prošloj školskoj godini - 2016./2017.?

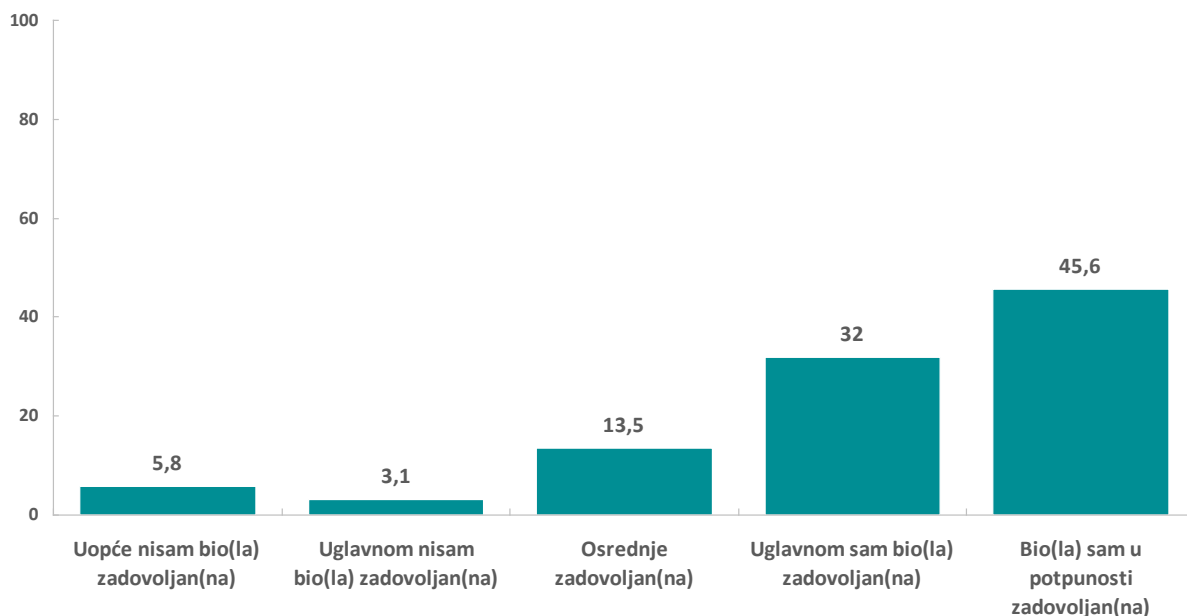
Vrlo mali udio učenika (2%) ostao je bez pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika prije završetka školske godine.

Slika 27. Je li Vaše dijete imalo osiguranog pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika skroz do završetka školske godine 2016./2017.?

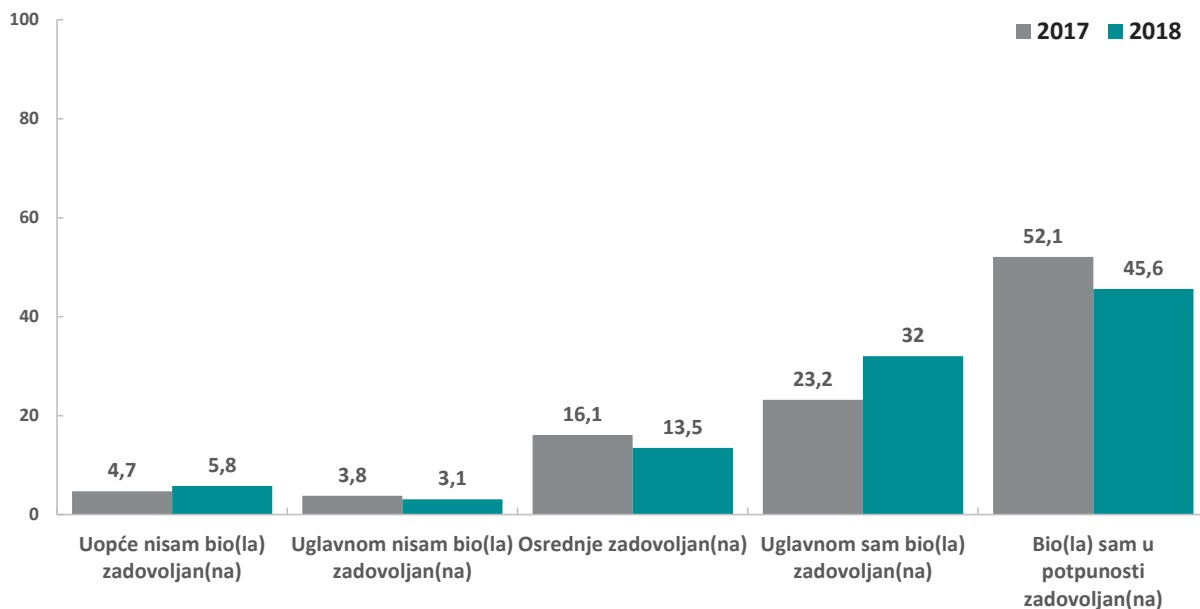

Za većinu ispitanika čija djeca su dobila pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika procedura nije predstavljala veći problem, odnosno 46% ispitanika bilo je u potpunosti zadovoljno procedurom kroz koju su morali proći, a nešto manje od trećine (32%) bilo je uglavnom zadovoljno. Nezadovoljstvo procedurom iskazalo je 9% ispitanih među kojima približno 6% procedurom uopće nije bilo zadovoljno.

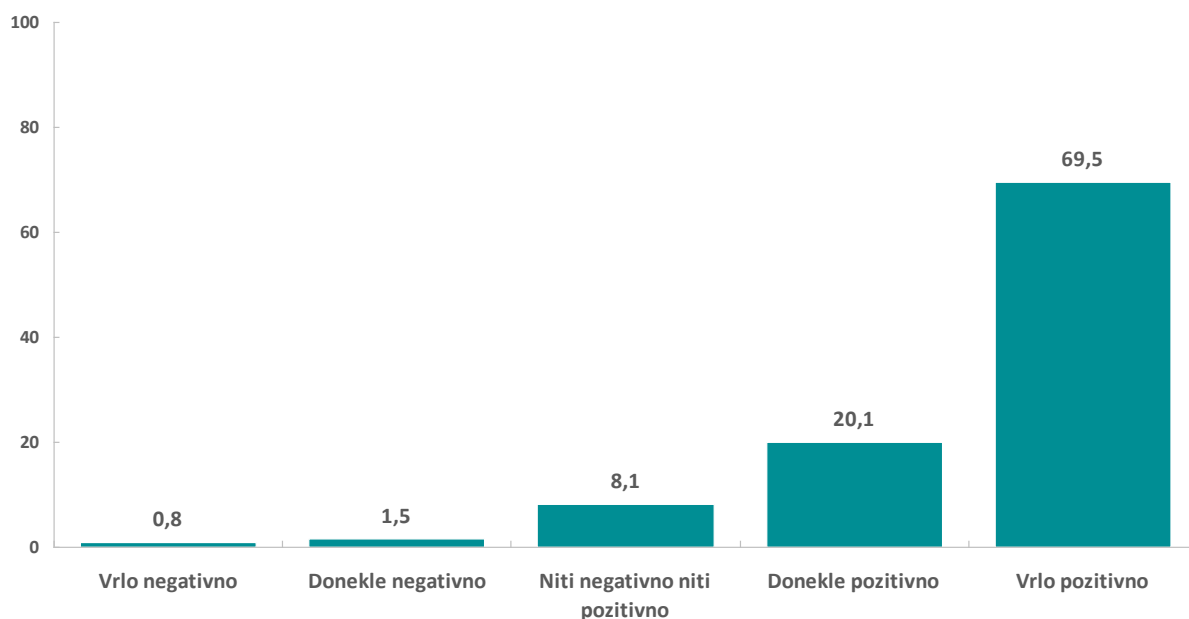
Slika 28. Općenito govoreći, koliko ste bili zadovoljni procedurama kroz koje ste morali proći da bi Vaše dijete dobilo pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika?

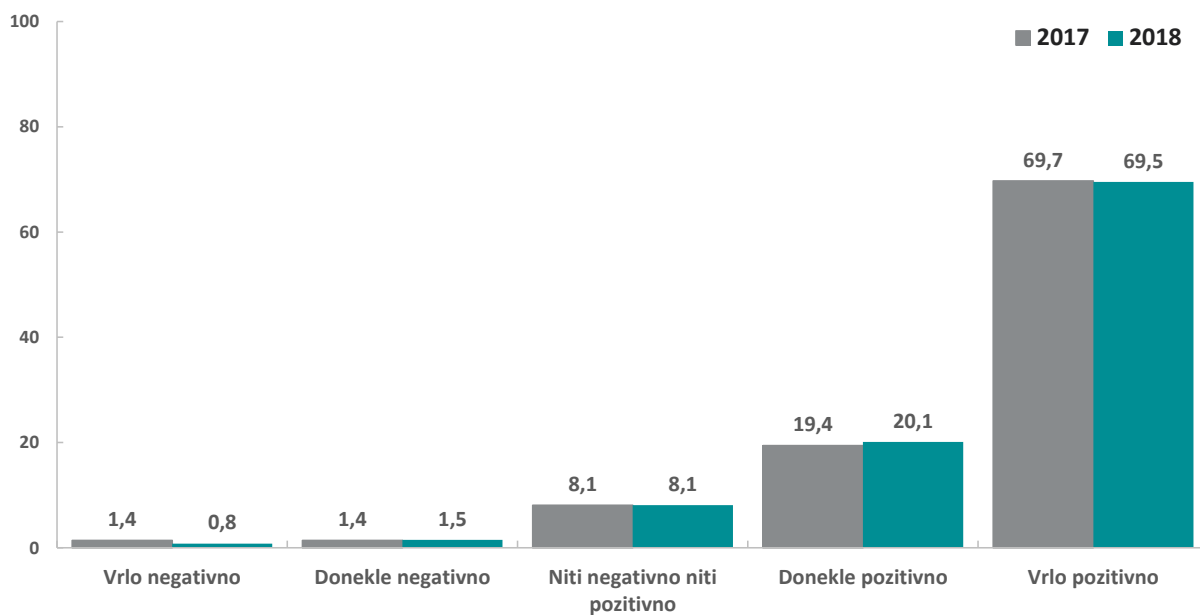
Slika 29. Općenito govoreći, koliko ste bili zadovoljni procedurama kroz koje ste morali proći da bi Vaše dijete dobilo pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika? – Usporedba 2017./2018.

Slika 30. Kako biste općenito ocijenili projekt „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“?

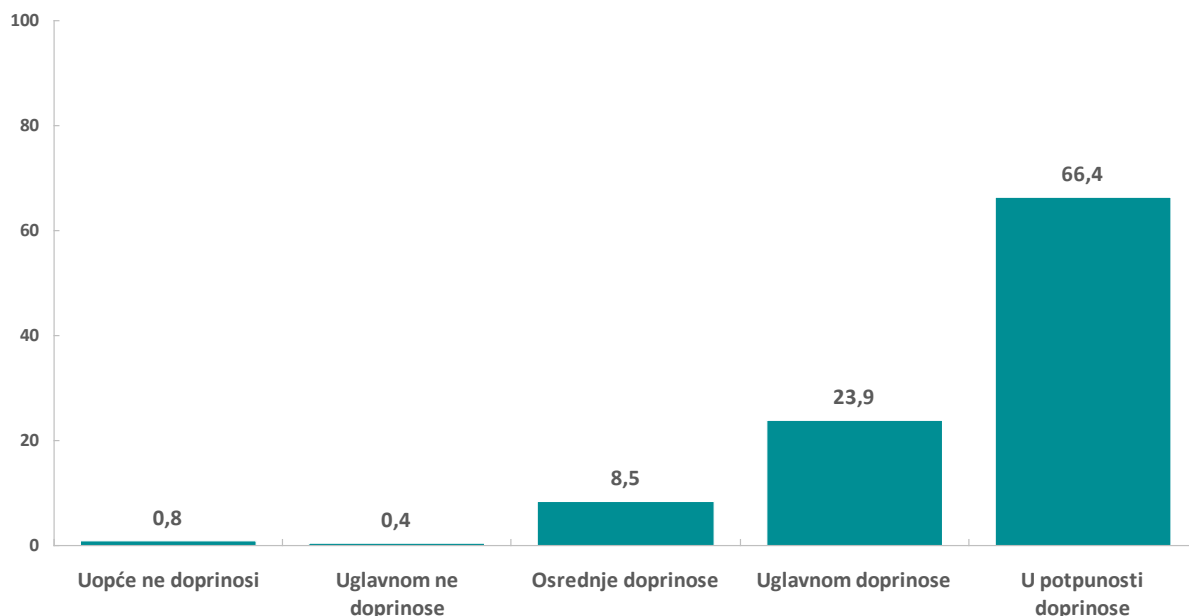

Slika 31. Kako biste općenito ocijenili projekt „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“? – Usporedba 2017./2018.

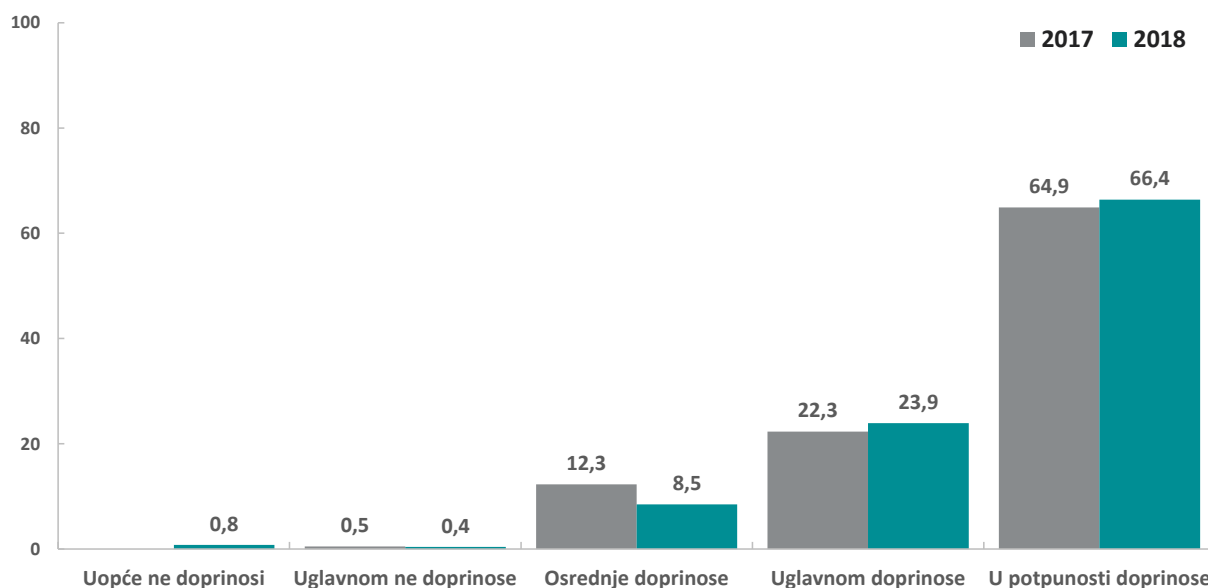

Sam projekt roditelji/skrbnici doživljavaju izrazito pozitivno, 70% kaže kako je projekt „Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama“ vrlo pozitivan, a njih 20% kako je donekle pozitivan. Neutralan stav izražava 8%, a negativan 3%. S obzirom da se radi o usluzi koja poboljšava uvjete školovanja njihove djece, ne iznenađuje pozitivan stav roditelja/skrbnika prema projektu.

Slika 32. U kojoj mjeri smatrate da pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici u okviru ovog projekta općenito doprinose unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju?

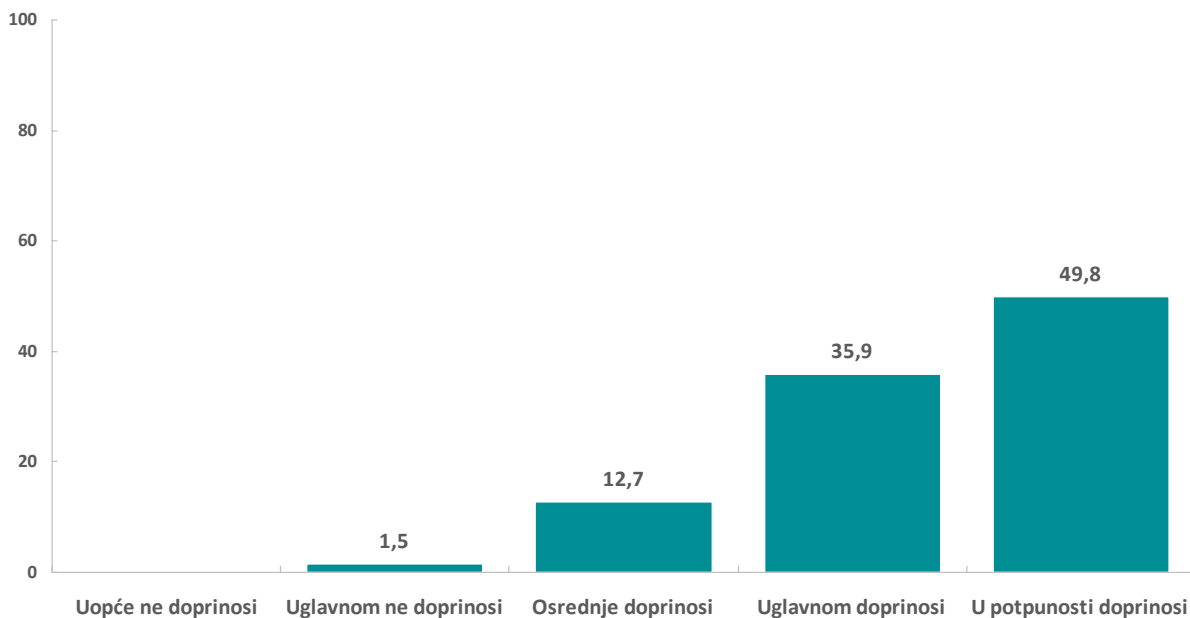
Slika 33. U kojoj mjeri smatrate da pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici u okviru ovog projekta općenito doprinose unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju? – Usporedba 2017./2018.

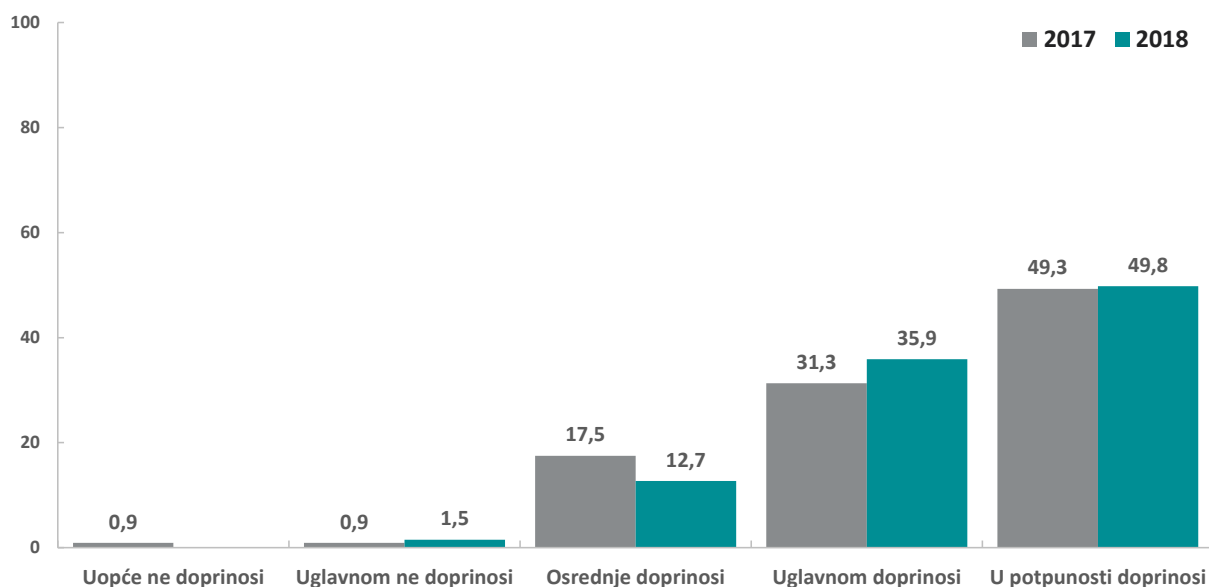
Sukladno s ocjenom projekta ne iznenađuje niti podatak da dvije trećine roditelja/skrbnika smatra da pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici u okviru projekta u potpunosti doprinose unapređenju pristupa kvalitetnom obrazovanju za učenike s teškoćama u razvoju dok ih još gotovo četvrtina (24%) smatra da uglavnom doprinose.

S druge strane, kada je riječ o očekivanju doprinosa projekta poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje rade kao pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici, roditelji/skrbnici su ipak nešto suzdržaniji, odnosno oko polovine ispitanika smatra da projekt u potpunosti doprinosi poboljšanju položaja na tržištu rada, a nešto više od trećine da uglavnom doprinosi. Oko 2% smatra da uglavnom ne doprinosi poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje rade kao pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici.

Slika 34. U kojoj mjeri smatrate da projekt općenito doprinosi poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje rade kao pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici?

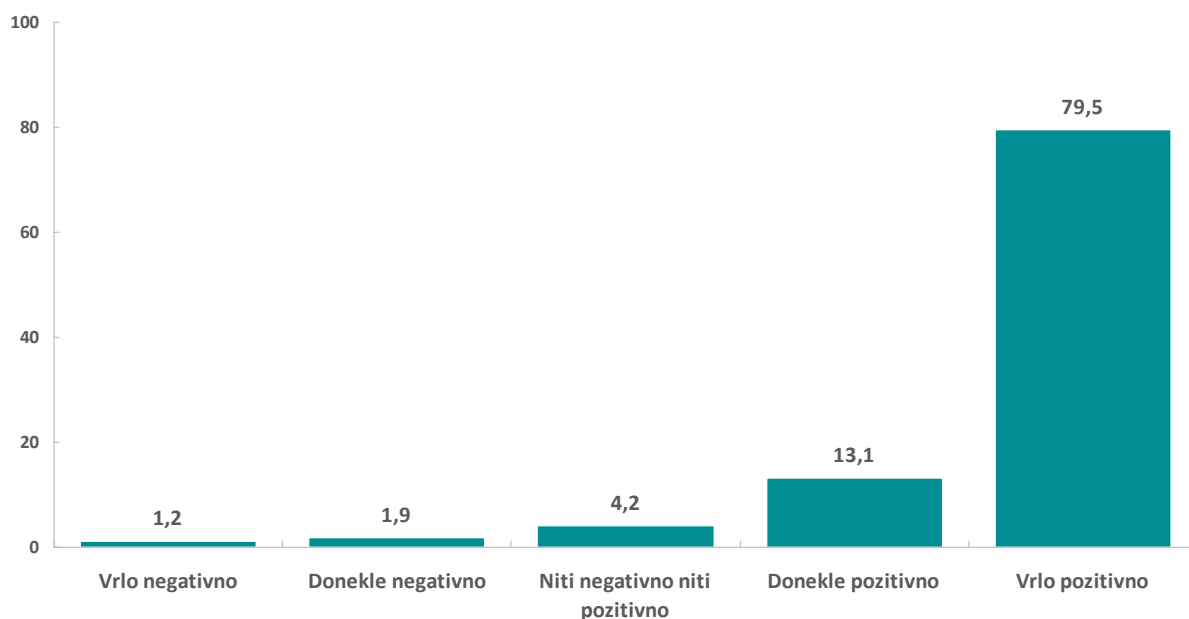

Slika 35. U kojoj mjeri smatrate da projekt općenito doprinosi poboljšanju položaja na tržištu rada za osobe koje rade kao pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici? – Usporedba 2017./2018.

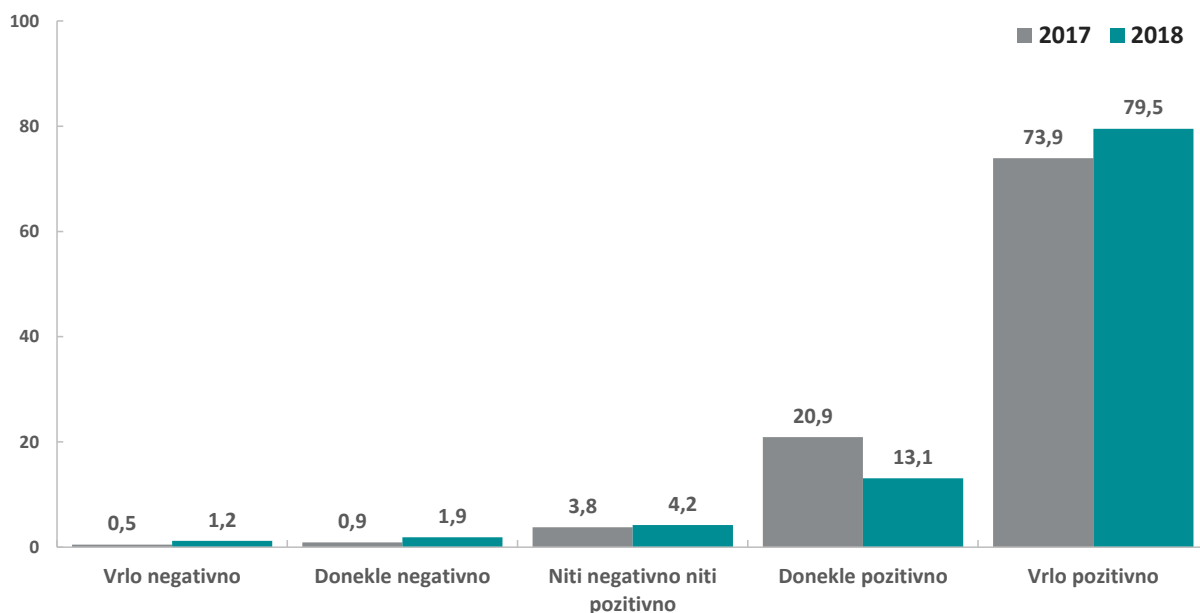

Sama suradnja roditelja/skrbnika i pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika ocjenjena je kao vrlo pozitivna (80%). Oko 3% ispitanika navodi kako je njihovo iskustvo s radom pomoćnika u nastavi / stručnih komunikacijskih posrednika negativno.

Slika 36. Što biste rekli kakvo je općenito Vaše iskustvo s radom pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika?

Slika 37. Što biste rekli kakvo je općenito Vaše iskustvo s radom pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika? – Usporedba 2017./2018.

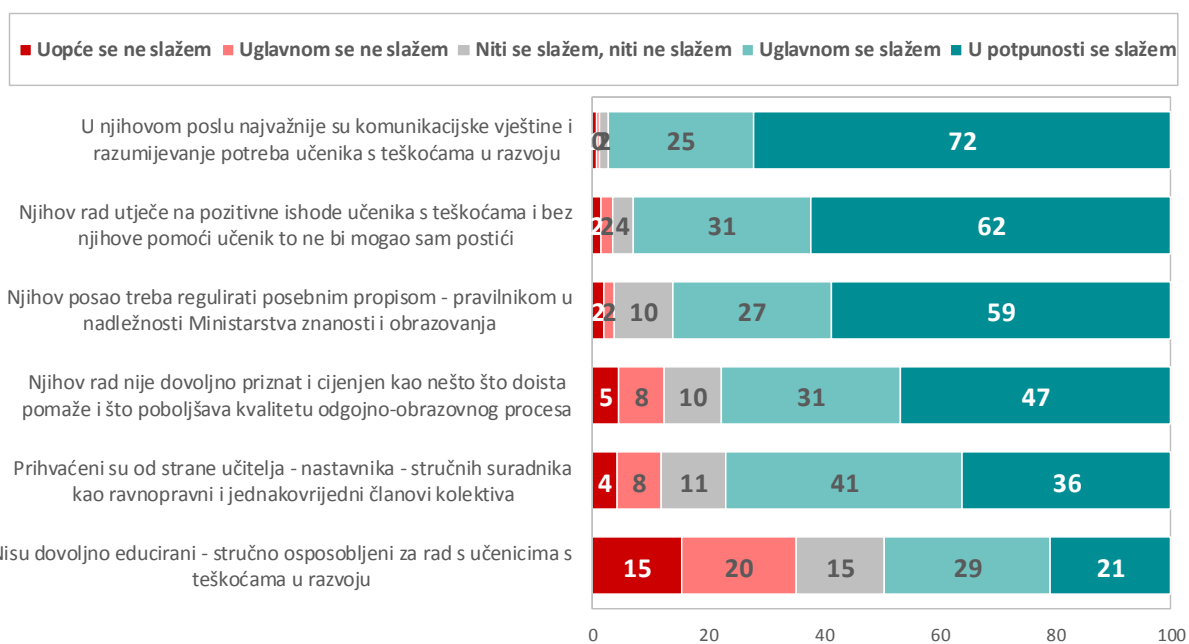

Izuzetno veliki broj ispitanika se slaže s tvrdnjom kako su u poslu pomoćnika najvažnije komunikacijske vještine i razumijevanje potreba učenika s teškoćama (97%). Također, visoki udio ispitanika se slaže s tvrdnjom kako rad pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika utječe na pozitivne ishode učenika s teškoćama tj. da te ishode učenik ne bi mogao sam postići bez njihove pomoći (93%). Oko 86% ispitanika smatra kako posao pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika treba biti reguliran posebnim pravilnikom u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja. Više od tri četvrtine ispitanih smatra kako rad pomoćnika / stručnog komunikacijskog posrednika nije dovoljno cijenjen. Ali isto tako, više od tri četvrtine roditelja/skrbnika smatra da su pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici prihvaćeni kao ravnopravni i jednakovrijedni od ostalih članova kolektiva.

Ispitanici su relativno podijeljeni u stavu vezanom uz razinu educiranosti pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika, oko polovine smatra da oni nisu dovoljno stručno osposobljeni za rad s učenicima s teškoćama u razvoju nasuprot nešto više od trećine njih koji smatraju da za taj rad jesu educirani.

Usporedbom rezultata ovog istraživanja s prošlogodišnjim istraživanjem mogu se uočiti vrlo slični profili ocjena kojima roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju procjenjuju većinu aspekata projekta.

Slika 38. Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama o radu pomoćnika u nastavi / stručnog komunikacijskog posrednika?

Projekt je od strane roditelja/skrbnika učenika s teškoćama u razvoju vrlo pozitivno ocijenjen čemu nesumnjivo umnogome doprinose upravo pomoćnici u nastavi/ stručni komunikacijski posrednici odnosno njihov rad u okviru projekta. U prilog takvom zaključku idu vrlo visoke ocjene općenitog iskustva s radom pomoćnika u nastavi/stručnog komunikacijskog posrednika koje daju roditelji/skrbnici učenika s teškoćama u razvoju.

5. Financijsko izvješće

Tijekom projekta potrošen je sljedeći ukupan broj radnih „čovjek/dana“ (8 sati dnevno), te su realizirani sljedeći troškovi:

Broj utrošenih radnih dana	Izrada plana i metodologije	Prikupljanje podataka i provođenje istraživanja	Analiza i interpretacija prikupljenih podataka	Izrada početnog i završnog izvješća	Ukupno
Voditelj projektnog tima	1,5		1,5	1	4
Glavni istraživač 1	1		15	10	26
Istraživači suradnici	1		10	9	20
Tehnička i operacijska podrška, programeri		18			18
Provođenje istraživanja		32			32
UKUPAN BROJ RADNIH ČOVJEK/DANA (8 SATI DNEVNO)	3,5	50	26,5	20	100
Ukupni troškovi u kunama	3450	43600	24450	18500	90000

NAPOMENA:

Nakon dva ciklusa provedbe istraživanja, važno je napomenuti kako trošak provedbe istraživanja u velikoj mjeri ovisi o bazi sudionika koje je potrebno obuhvatiti istraživanjem. S daljnjim rastom broja sudionika i potencijalnih ispitanika, ukoliko ih se želi sve obuhvatiti, budžet koji je sada na raspolaganju neće biti dostatan te će ili trebati osigurati veći budžet ili fiksirati broj ljudi koje će se kontaktirati iz baze i na taj način provesti istraživanje u skladu s budžetom. Također i podsjetnik kako cijena istraživanja značajno ovisi i o veličini i kvaliteti inicijalnih baza sudionika, ciljanom broju ispitanika, metodologiji provedbe istraživanja te trajanju upitnika.

6. Zaključne napomene

Provedba projekta „Evaluacija napretka mjerena dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za Inicijativu za IZM i za ESF za 2017. godinu“ bila je planirana podjelom istraživanja u dva dijela:

- 1. dio istraživanja - u kojem je prioritet bio prikupljanje podataka o dugoročnijim pokazateljima rezultata (ali su također prikupljeni i podaci o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu)
- 2. dio istraživanja - namijenjen prikupljanju podataka o zadovoljstvu sudionika sudjelovanjem na projektu.

No, zbog niske razine odaziva u 1. dijelu istraživanja provedenom prvotno u razdoblju od 07.05.2018. do 21.05.2018., odlukom Upravljačkog tijela razdoblje prikupljanja produljeno je za telefonsko anketiranje do 15.06.2018, a za on-line anketu do 21.06.2018. Prikupljanje podataka za 2. dio istraživanja započelo je 07.06.2018. i trajalo je do završetka produljenog razdoblja prikupljanja podataka za 1. dio istraživanja. Dakle, prikupljanje podataka za 1. dio istraživanja nastavljeno je i teklo je usporedo s prikupljanjem podataka od sudionika uvrštenih u okvir uzorka za 2. dio istraživanja. Postignuti odazivi na sudjelovanje u istraživanju (te pripadajuće statističke pogreške uzorka) uz produljeno razdoblje prikupljanja podataka dostigli su razine koje spadaju u kategoriju manje pouzdanih podataka (statističke pogreške uzorka između 2% i 5% pri zadanoj razini pouzdanosti od 95%) prema kategorizaciji iz smjernica Europske komisije. Napomenimo još jednom da su tako zadane razine statističke pogreške uzorka opravdane, naročito kada se na temelju rezultata istraživanja na uzorku želi zaključivati o dugoročnijim zajedničkim pokazateljima na pojedinim referentnim populacijama tj. nezaposlenim, neaktivnim i zaposlenim sudionicima. Međutim, u situacijama istraživanja na reprezentativnom uzorku općenito se može očekivati da postignute razine statističke pogreške uzorka budu veće od 2%, dok je kod manjih i/ili specifičnih referentnih populacija moguće očekivati i statističke pogreške uzorka veće od 5%.

Razloge nižih postignutih odaziva na sudjelovanje u istraživanju provedenom 2018. godine, u slučaju sudionika IZM operacija, osim u činjenici da je sama potrebna veličina uzorka bila vrlo velika i iznosila 1349 ispitanika, nalazimo i u činjenici da se radilo o sudionicima mlađe životne dobi (tj. osobama do 29 godina starosti pri čemu ih je više od polovine bilo mlađe od 24 godine). Naime, među mlađim osobama postižu se općenito niže razine odaziva na sudjelovanje u različitim istraživanjima, što je, dakle, pojava koja nije ograničena samo na ovakvu vrstu istraživanja.

Što se općenito tiče broja realiziranih anketa nakon prvotnog razdoblja prikupljanja podataka za 1. dio istraživanja, taj broj, dakako, nije razmjernan broju realiziranih anketa tijekom prvotnog razdoblja prikupljanja podataka, a razlog tomu jest u većoj vjerojatnosti da će osobe s većom motivacijom za sudjelovanje u istraživanju na anketu odgovoriti već nakon prvog poziva na sudjelovanje. No, s obzirom na očekivani veći broj sudionika operacija OP ULJP-a idućih godina, kao preporuku možemo navesti planiranje prikupljanja podataka anketnim istraživanjem kroz dulje vremensko razdoblje (od barem 3 mjeseca) dok bi sam početak prikupljanja podataka bilo poželjno pomaknuti što bliže početku kalendarske godine u kojoj se evaluacija provodi. Također, očekivani veći broj sudionika operacija OP ULJP-a idućih godina te posljedično veći potrebni broj sudionika obuhvaćenih uzorkom utječe i na povećanje troškova provođenja anketnog istraživanja što treba uzeti u obzir pri planiranju budžeta ubuduće.

Prilog 1. – Popis relevantnih dokumenata

1. Uredba (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&from=HR>)
2. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (<http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/09/OPULJP-hr-20150709.pdf>)
3. Evaluacijski plan Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (prosinac, 2016.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/02/Evaluacijski_plan_2014-2020_prosinac-2016.-.pdf)
4. Guidance document on Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy - Programming Period 2014-2020, European Social Fund, (lipanj, 2015.; <https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/ESF%20monitoring%20and%20evaluation%20guidance.pdf>)
5. Annex D - Practical guidance on data collection and validation of Guidance document on Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy - Programming Period 2014-2020, European Social Fund, (svibanj, 2015.; http://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/Annex%20D%20-%20Practical%20guidance%20on%20data%20collection%20and%20validation_0.pdf)
6. Završno izvješće „Istraživanja napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu, (kolovoz, 2017.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/12/MRMS_Zavrsno_izvjesce_IPSOS.pdf).

Prilog 2. – Rezultati prikazani na razini pojedinog sudionika
(mikropodaci) u Excel formatu